

Redl Károly – Mezey László Miklós

„A könyvtár, ami összekeöt”

A Magyar Országgyűlés elnöke 2015-ben immár ötödik alkalommal hirdette meg *A könyvtár, ami összekeöt – Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok együttműködése* című programot.

Az elmúlt évek során 59 könyvtáros kolléga vett részt a programon, hét ország 29 településéből, pontosabban 21 városból és 8 faluból. Ezáltal jelentős lépést tettünk a kijelölt cél megvalósítása felé, nevezetesen, hogy jöjjön létre a könyvtárosok körében egy olyan személyes kapcsolatokon alapuló, a Kárpát-medencét átölelő szakmai hálózat, amely felhasználható különböző szakmai kérdések megoldása és az anyanyelvi kultúra ápolása érdekében. Ugyanis az olvasásnak kitüntetett szerepe van az anyanyelvi kultúra megőrzésében. A kisebbségi magyar közösségek tapasztalatai egyértelműen bizonyítják, hogy a magyarság vállalása és a magyar anyanyelv használata szoros összefüggést mutat. A kisebbségi magyar közösségek megtartása szempontjából rendkívül fontos tehát az anyanyelv ápolása, az olvasás, aminek egyik intézményes hátterét a könyvtárak és az ott dolgozó könyvtárosok biztosítják.

A könyvtár, ami összekeöt szakmai programját folyamatosan igyekszünk megújítani, részben a korábban felmerült tapasztalatok, részben az újabb megfontolások alapján. A 2015-ös évben három új elemet építettünk be a programba. Egyrészt felkértünk budapesti könyvtárakat, hogy delegáljanak a programba egy-egy résztvevőt. Az így delegált kollégák minden szakmai programon részt vettek, és ezzel a módszerrel közel a duplájára sikerült növelni a résztvevők körét. Másrészt kapcsolódtunk a Könyvtári és Informatikai Szövetség által meghirdetett *Országos Könyvtári Napok* programsorozathoz, ennek keretében Kecskeméten, Egerben és Budapesten vehettünk részt különböző szakmai rendezvényeken. A program záróeseménye pedig az Informatikai és Könyvtári Szövetség megalakításának 25. évfordulója alkalmából Kecskeméten rendezett jubileumi konferencia volt, ahol Redl Károly előadása hangzott el *A könyvtár, ami összekeöt* öt évéről. Harmadrészt pedig új elem volt, hogy meghívtuk egy esztergomi szakmai kirándulásra azt az 59 főt, aki részese volt eddig programunknak. Célul tűztük ki ugyanis, hogy lehetőleg ne szűnjenek meg a korábban kialakult személyes kapcsolatok, ennek egyik eszköze volt a találkozó megszervezése, ami egyértelműen pozitív fogadtatásban részesült a kollégák részéről.

A 2015. évi programban kilenc hazai és tíz külföldi fiatal magyar könyvtáros vett részt:

- Balogh András** (Magyarország, Budapest, FSZEK, Központi Könyvtár),
Bognár Noémi Erika (Magyarország, Budapest, OSZK, Könyvtári Intézet),
Bolya Dudás Anita (Felvidék / Szlovákia, Kőbölkút, Községi Könyvtár),
Farkas Fruzsina Éva (Magyarország, Pécs, Csorba Győző Könyvtár),
Horváth Balázs (Magyarország, Budapest, KSH Könyvtár),
Huszka Márta (Délvidék / Szerbia, Szabadka, Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar),
Ilácsa Szabina (Magyarország, Budapest, OFI – Pedagógiai Könyvtár és Múzeum),
Isztray Simon (Magyarország, Budapest, MTA Könyvtár és Információs Központ),
Kovács Emese (Délvidék / Szerbia, Bácsstopolya, Juhász Erzsébet Könyvtár),
Laczkó Katalin (Magyarország, Budapest, Országgyűlési Könyvtár),
László Lóránt (Erdély / Románia, Marosvásárhely, Teleki-Bolyai Könyvtár),
Molnár Melinda (Kárpátalja / Ukrajna, Tiszaújhely, Községi Könyvtár),
Nagy László (Magyarország, Paks, Pákolitz István Városi Könyvtár),
Osztrozics Katalin (Magyarország, Budapest, Országos Idegennyelvű Könyvtár),
Sári Zsófia (Magyarország, Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Egyetemi Központi Könyvtár),
Sutócki Kinga (Magyarország, Budapest, ELTE Egyetemi Könyvtár),
Vári Katalin (Kárpátalja / Ukrajna, Mezőgecse, Beregszászi Járási Központosított Könyvtárhálózat 17. sz. Községi Fiókkönyvtár),
Vuković Ildikó (Délvidék / Szerbia, Zenta, Thurzó Lajos Művelődési és Oktatási Központ).

Az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* főszerkesztője kérdéseket tett fel a résztvevőknek, válaszaikat az alábbiakban teszünk közzé.

– *Immár ötödik esztendője „házi hagyomány”, hogy az év utolsó harmadában a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros körkérdést tesz fel a határon túli magyar könyvtárosok együttműködésének kialakítását célzó ösztöndíjprogram résztvevőinek, akik a Magyar Országgyűlés elnökének meghívására töltenek el egy tartalmas bónapot az anyaországban. A kérdések voltaképp kétirányúak: egyrészt tudakozódnak a résztvevők otthoni munkája, másrészt itt szerzett tapasztalataik felől. Ezért elsőnek badd kérdezzem meg, mi az, ami a különböző országokban és igen eltérő körülmények között dolgozó könyvtárosokat valóban összeköti? Mindnyájan más országokból, más-más településről, eltérő könyvtártípusból érkeztek, ilyenformán tapasztalataik, nézőpontjaik között nyilván komoly különbségek vannak. Mégis mi az, ami csakugyan összeköti Önöket?*

Balogh András – A könyvtárosságot mint hivatást a könyvek, az olvasás szeretete, a dokumentumok gyűjtése, a szolgáltatásban való részvétel, az olvasók szolgálatára való elhivatottság, tehát maga a szűkebb értelemben vett „könyvtár” köti össze. A könyvtárról azonban ma már korántsem elegendő, mint a könyvek fizikai helyéről szólnunk. A könyvtár egyrészt ma már nemcsak a saját, hagyományos intézményhálózatán, hagyományos dokumentumain keresztül egyesíti módszertani és dokumentum-erőforrásait, hanem a virtuális könyvtár „valóságos” hálózatán keresztül is; másrészt a könyvtár manapság közösségi, rendezvényszervezési, multifunkcionális kulturális térként is működik. A virtuális könyvtári valóság mindazonáltal nemcsak azt jelenti, hogy a könyvtárak földrajzi

helytől és helyi időtől függetlenül egyesítik, konvergálják tudásukat, dokumentumkínálatukat, szolgáltatási spektrumukat, hanem azt is, hogy maga a webes valóság, a weben való jelenlét kisebb-nagyobb mértékben maga is „könyvtári” jellegű lett. Mert ma már szinte mindenki állít elő és tölt fel tartalmakat a világhálóra, ahol elérhetővé és kereshetővé teszi anyagait, valamint maga is keres információkat, szövegeket, videókat állít elő, oszt meg a web2-es médiák platformjain. Így mindenki egy kicsit „könyvtáros” is lett. A mai virtuális valóság tehát könyvtári vonásaival és platformjainál fogva nemcsak a könyvtárosokat köti össze egy sajátos háló által, de a használókat is. Minket, „szűkebb értelemben vett könyvtárosokat” ezeknek a régi és új szükségleteknek a hatékony kielégítése és az a szakmai norma éltet, hogy a különböző feltételek mellett igyekezzünk a legoptimálisabb és leghatékonyabb információval készülni. Végül, de egyáltalán nem utolsó sorban számunkra, Kárpát-medencében élő magyarok számára nagyon fontos összekötő kapocs a mindannyiunk által beszélt magyar nyelv. Móricz Zsigmond *A bécsi útközlemben* írja: „*a magyar ember, ha idegenbe kerül, akkor sem tud másként, mint magyarul*”. Mennyire és még inkább igaz ez a felismerés, amikor az „idegenséget” mint a történelem tragikuma által létrehozott, a magyarság sajátos, határon túliságban testet öltött „masszáját”, egyes előítéleteket kell az újabb korosztályoknak is dekonstrukció alá vetni, az összetartozást minden társadalmi – így a könyvtárak hálózati-intézményi – szintjén is erősíteni. Szerencsés, hogy a mai hivatalos politika a könyvtárügyre, mint nemzetpolitikai szempontra tekint, és életre hívta ezt az együttműködési programot. Egy kulturált nemzet csak a könyvtárak és a könyvtárosok együttműködési rendszerében tudja olvasói és saját magyarságát, szellemi egységét megtartani.

Bognár Noémi Erika – A közös pont a könyvtár, a könyvtárosi hivatás szeretete, a segíteni akarás szándéka. Ebbe a programba mindnyájan fejlődni jöttünk, tapasztalatokat szerezni és jó kapcsolatokat teremteni, ezáltal saját munkánkat, könyvtárunkat, az egész könyvtári rendszert jobbá tenni.

Bolya Dudás Anita – Véleményem szerint minket, könyvtárosokat, függetlenül az eltérő munkahelyi körülményektől, elsősorban a munkánk köt össze. Az ebből adódó tevékenységek széles skálájának kihívásait, gondjait, sikerélményeit egyformán éljük meg mindnyájan, ezáltal könnyen beleéljük magunkat egymás helyzetébe, hamarabb jutunk közös megoldásokra egy-két eszmecsere után. Természetesen összeköt a könyvtárosi elhivatottság, a tudásvágy, a tenni akarás, a kollegialitás és magyar könyvtárosként az anyaország szeretete.

Farkas Fruzsina Éva – A legfontosabb, ami számomra már az első pillanatban megfigyelhető volt, az az egymáshoz való viszony. Mindenki más-más helyről érkezett, különböző szituációkból és könyvtárakból, mégis már a bemutatkozáskor kialakult egy baráti légkör, ami az egész program alatt fennmaradt. Az egyes könyvtárak feladatai különbözőek, mégis a lényeg ugyanaz. Mi is sokban különbözünk, de a hivatásunk miatt valahol egyformák vagyunk.

Horváth Balázs – Elsősorban az olvasók és a könyvtárhasználók igényeinek, elvárásainak minél magasabb szinten történő kiszolgálása képezi a közös pontot; nyilvánvalóan ez az, amire minden kollégának – sőt, világszerte minden könyvtárosnak – törekednie kell. A program során többek között arra is lehetőségünk nyílt a könyvtárlátogatásoknak köszönhetően, hogy ha teljességében nem is, de legalább részleteiben lássuk a magyarországi könyvtári rendszer működését. Örömmel tapasztaltuk, hogy bárhová mentünk,

mindenhol az előbb említett közös nevező képezte a könyvtári munka alapját. A határon túli magyar könyvtárosok, úgy gondolom, hogy ezen kívül rendelkeznek egy másik, szintén fontos összekötő kapocssal, ha úgy tetszik, küldetéssel. Ez nem más, mint a magyar nyelv, kultúra és tradíciók ápolása a határon túli magyarság körében. A könyvtár mint kulturális központ segít magyarnak maradni az idegen nyelvi környezetben, segít „ellenállni” az esetleges asszimilációs törekvéseknek, folyamatoknak. Még egy tényezőt emelnék ki, amelyen osztozunk, nemcsak mi, hanem a könyvtáros szakma egésze. A kérdésben elhangzott, hogy nyilvánvalóan lényeges különbségek vannak a könyvtárak között, de ez természetese; van, ahol előrehaladottabb az informatikai fejlesztés, van, ahol nagyobb a könyvvállomány, ám a különbségeket minden könyvtár igyekszik folyamatosan csökkenteni az egyre bővülő felhasználói igények megfelelő szintű kielégítése érdekében. Tehát különbözünk ugyan, mégis ugyanaz a cél vezérel mindnyájunkat.

Huszka Márta – Valóban más országokból és körülmények közül érkeztünk, de mindannyiunkat jellemez és összeköt – azon kívül, hogy könyvtárosok vagyunk – a tudásvágy és az elhivatottság. Azért jöttünk, hogy tanuljunk, egymástól is. Az első találkozás alkalmával tapasztalhattuk, hogy ahányan vagyunk, szinte annyiféle könyvtártípust képviselünk, de éppen ez tette a dolgot izgalmassá, hiszen beleláthattunk egy egyszemélyes községi könyvtár, egy muzeális dokumentumokat őrző könyvtár vagy éppen egy könyvtárbusz működésébe. Megosztottuk egymással, hogy milyen akadályokkal szembesülünk munkánk során, és hogy azokat ki hogyan küzdi le. Emellett jó gyakorlatokra is felhívtuk egymás figyelmét, ötleteket adtunk egymásnak, hogyan lehetne hatékonyabbá tenni a könyvtáraink munkáját.

Ilácsa Szabina – Az olvasói igények kiszolgálása. Bár, mivel különböző helyekről és könyvtártípusokból jöttünk, így nagyon különböző, hogy napi szinten milyen olvasói igényekkel találkozunk, de az közös, hogy a szűkös erőforrásainkat okosan felhasználva, a legjobb tudásunk szerint próbáljuk a felmerülő igényeket kielégíteni.

Isztray Simon – Elsőként természetesen összeköt a szakma, vagyis a szakmai kihívások, amelyekkel szembesülünk. Másodsor, mivel magyarországi, illetve külhoni – e szó használatára Bárdi Nándor kisebbségkutató biztatott minket a kissé szerencsétlen „határon túli” kifejezés helyett – magyar könyvtárosokról van szó, összeköt bennünket a magyar nyelv és a magyar kultúra. Harmadsor, más értelemben összeköt az Európai Unió, az EU érezhetően megkönnyíti a külhoni magyarokkal való kulturális kapcsolatok ápolását. Számomra e tekintetben érezhető volt a különbség az unió kívüli kárpátaljai magyarok esetében, akiknek éppen olyan fontos az anyanyelv és a magyar kultúra, de számukra jóval több nehézségbe ütközik az anyaországgal való kapcsolatok ápolása. Szerencsére olyan elhivatott, lelkes segítők vannak, mint a Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítvány, amellyel szintén megismerkedhettünk.

Kovács Emese – *A könyvtár, ami összeköt* elnevezés nagyon találó, hiszen valami tényleg összeköt minket, könyvtárosokat. Igaz, sok különbségre lehetünk figyelmesek, mivel más-más országokból jöttünk, eltérő könyvtártípusokból érkeztünk. Mégis nehéz a kérdésre válaszolni, hiszen nem csupán a tapasztalataink mások, hanem a nézőpontjaink is összehasonlíthatatlanok. Más világból jöttünk! De van bennünk, könyvtárosokban valami közös. Közös a céljaink, hiszen mindnyájan egymás megismerésére, tapasztalatcserére és tanulásra vágyunk. Közös célunk önmagunk megismerése is, hogy megismerjük önmagunkat abból a szempontból, mire vagyunk és lehetünk képesek, hogy még színvonal-

sabbá telessük a könyvtárainkat. Meg kell ragadnunk minden praktikát annak érdekében, hogy még több olvasót csalogassunk be a könyvtárba, és ami a legfontosabb, hogy meg is tartsuk őket. A könyvtárosok szétszórt közösségében az összekötő kapocs nélkülözhetetlen kulcsa talán az erő, amely a mindennapi, rendkívül sokirányú tevékenységek során fölmerülő problémák megoldásához vezet, amely a lehetőségek kiaknázását teszi lehetővé, és nem utolsó sorban az az erő, amely a magyar kulturális értékek megőrzését teszi lehetővé.

Laczkó Katalin – Véleményem szerint a közgyűjteményekben dolgozó szakemberek hasonló értékrenddel rendelkeznek. Azonban ami minket valóban összeköt, az a program öt hete alatt kialakított személyes, egyben szakmai kapcsolatnak köszönhető.

László Lóránt – Azt gondolom, hogy elsősorban a könyvek szeretete, a könyvtárosi munka iránti lojalitás és tisztelet. A könyvtárnak lelke és illata van, az itt végzett munka és az itt töltött idő kompenzál bizonyos hátrányokért... A könyvtáros a közösséget szolgálja, segít, közvetít, átad. Gondoljunk csak arra, hogy a programban részt vevő határon túliak és magyarországiak a közösségükben kulturális programszervezők is. Számomra – és gondolom, a többség számára – életcél volt bekerülni egy ilyen közegbe. És nekünk, Kárpát-medencei magyar könyvtárosoknak ott van egy plusz is: a könyvtár falai között kell megvalósítsuk azt a kulturális autonómiát – más intézmények, mint az egyház, az iskola mellett – amit az állam nem biztosít. Itt természetesen a határon túliakra gondolok.

Molnár Melinda – Mi köt össze bennünket? Elsősorban a könyvtár, hisz' ez benne van az ösztöndíjprogram nevében is. Bár különböző országokból érkezünk, különböző típusú könyvtárakból, mégis a hivatásunk, a könyvek és az olvasók szeretete, a kulturális értékek iránti fogékonyság, a nyelvünk, a történelmi múlt, valamint a magyar nemzethez tartozás és a magyar nemzeti identitás az, ami összeköt bennünket, könyvtárosokat – hiszen egy kultúrához tartozunk, egy nyelvet beszélünk, egy nemzet részei vagyunk, bárhol élünk is a Kárpát-medencében.

Nagy László – Erre a kérdésre több szinten is szeretnék válaszolni. Egyrészt összeköt bennünket a nemzeti öntudatunk, hiszen mindannyian magyarok vagyunk, ugyanazt jelenti számunkra a haza, illetve hasonló gondolkodásmóddal éljük az életünket. Tudjuk, milyen sebeket hordoz a nemzet, és azt is, mi az, amire unokáinknak is büszkének kell majd lenniük. Szétbonthatatlan és tudatalatti kötelék ez, amelyet megmagyarázni sem tisztemnek nem érzem, sem pedig elég tudásom nincs hozzá, mégis érzem. Mindenképpen hatalmas élmény olyan szakmabeliekkel együtt dolgozni, kirándulni, tapasztalatot cserélni, akik ugyanazt a nyelvet és kultúrát ismerik, amit jómagam. Egy másik szintnek minősül az én szememben az, hogy mind azért fáradozunk, hogy a társadalom minél nagyobb szeletének átadjunk minél nagyobb tudást és értéket. Ennél markánsabb kohéziós kötelékre nincs is szükség, hiszen mindenki ugyanarra gondol, amikor egy olvasó elégedetten, mosolyogva jegyzi meg: „Köszönöm, ezt már olyan régen keresem.”

Osztroics Katalin – Több országból, különböző szakmai tapasztalatokkal, eltérő könyvtártípusokból érkezünk ugyan, de az elmúlt egy hónap alatt jól látható volt a közös pont: mindannyian könyvtárosként a saját helyünkön próbálunk helytállni. Összeköt bennünket a hivatásunkon túl a nyitottság, az egymás munkája iránti érdeklődés, a kapcsolatteremtő képesség és természetesen a jó társaság.

Sutócki Kinga – Számomra is meglepő volt, hogy a sok különbözőség ellenére menyire hasonlóak azok a problémák, amelyekkel szembe kell néznünk nap mint nap a

munkánk során. A FSZEK Központi Könyvtárában tett látogatásunkkor Fodor Péter főigazgató úr egy idézettel zárta az előadását: „*A feladatunk annak biztosítása, hogy senki ne menjen el úgy a könyvtárból, hogy ne vigyen magával valamit a kezében, a fejében vagy a szívében – legyen az egy könyv, egy információ vagy egy kellemes érzés*” (Stephanie Holman amerikai könyvtáros). Ez az idézet jól kifejezi azt, hogy mindannyiunknak az olvasói igények kiszolgálására kell törekednünk országhatároktól, életkortól, végzettségtől függetlenül. Ez az, ami közös bennünk és összeköt bennünket, akik ezt a hivatást választottuk. A közös cél érdekében és a szűkülő források következtében egyre jellemzőbb az együttműködés, és egyre inkább elmosódnak a fizikai határok.

Tamási Csilla – Úgy gondolom, hogy ami minket, különböző országokból érkezett magyar könyvtárosokat valóban összeköt, az a könyvtárunk iránt érzett elkötelezettség, az, hogy könyvtárosként tenni akarunk kisebb-nagyobb közösségeinkért, valamint a könyvtáros szakma iránti szeretet. Az együtt töltött öt hét után úgy érzem, most már a barátság is összeköt bennünket, kialakultak itt olyan kapcsolatok, amelyek a jövőben is tartósak lesznek.

Vári Katalin – Bár valóban más országokból, eltérő könyvtártípusokból érkeztünk, szerintem mégis sok hasonlóság van mindannyiunkban. A könyvtárosi munka mindnyájunkat összeköt, és tudunk egymástól tanulni. Egy könyvtáros, ha igazán elkötelezett, nemcsak annyiból áll a munkája, hogy kiadja a könyveket, azután visszaveszi, hanem személyes kapcsolata is kialakul az olvasóval, és segítséget nyújt neki. Mindnyájan a magyar nyelvet beszéljük, a magyar kultúrát próbáljuk tovább adni a rendezvényeinkkel, író-olvasó találkozót is mindenhol szervezünk, nem beszélve a többi, hagyományainkra alapozó rendezvényről. Én személy szerint mindegyik kollégámtól hallottam használható véleményt, információt, gondolatot, amelyet hazaviszek, és otthon kamatoztatom. Azután a könyvek iránti szeretet is összeköt bennünket. A kisfilmem bemutatása után, amikor elmondtam, hogy sajnos, nagyon kevés magyar nyelvű gyerekkönyvhöz jutunk, többen is jelezték, hogy megpróbálnak segíteni. Sőt, az egyik kollégánk, Isztray Simon otthonról hozott a gyerekei könyvei közül néhányat, hogy a könyvtárunknak ajándékozza. Ez az igazi könyvtáros összefogás.

Vuković Ildikó – Attól függetlenül, hogy különböző országokból és különböző típusú könyvtárakból érkeztünk, lényeges dolgok kötnek össze bennünket. Elsősorban az, hogy mindnyájunk anyanyelve magyar, az a nyelv, amelyen beszélünk, gondolkodunk, amit az önkifejezésre használunk, valamint a határon túli lét érzése, amely mindegyikünkben ott van. Azután összeköt minket a könyv tisztelete, az olvasás szeretete és a könyvtárosság iránti elhivatottság. Hiszen a könyvtáros lét lehetőség, alkalom arra, hogy az emberrel megszeretessük a könyvet, az olvasást, hogy felébredszük benne a tudni akarást. Úgy vélem, mindezek mellett eltörpül, hogy valójában honnan is érkeztünk, mert ebből a szempontból tekintve a dolgokat, a határ nem választ el egymástól. Sőt, a könyvtárosság az az erős kapocs, ami minket, határon túli magyar könyvtárosokat összeköt.

– *Hadd kérjem meg Önöket, röviden mutassák be munkahelyüket, saját könyvtárukat, illetve beszéljenek a munkakörükről, sajátos feladataikról.*

Balogh András – Immár tizenhetedik éve vagyok a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtárának tájékoztató könyvtárosa, 2006-tól tanácsosa. Munkakörömből és a könyvtár társadalmi környezetének, exponált használatának jellegzetességeiből

fakadóan rendkívül széles, differenciált, egyben komplex használói-szakmai horizonton kell mozogni ahhoz, hogy az ebből fakadó kihívásokat teljesítsük. A Központi Könyvtár tudományos, szak-, illetve közkönyvtári identitásának szinkretizmusában kell megtalálni a megfelelő „hangot”, szakmai és emberi hangsúlyokat, preferenciákat az olvasószolgálati tájékoztatás optimális ellátásához. Az egyetemi hallgató – aki sok esetben külföldi –, a középiskolás diák, a kutató, az idősebb korosztályhoz tartozó olvasó differenciált kulturális-információs igényeinek komplex kielégítéséhez nem elég pusztán az adatbázisok, az állomány és a szolgáltatások átfogó és részletekbe menő ismerete. Fontos, hogy legyenek olyan kollégák, akik a magyar könyvtári rendszert belülről is jól ismerik, hogy szakmailag megalapozottan javasolják esetleg másik könyvtár felkeresését, amennyiben a tájékoztatási folyamat ezt megkívánja. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a budapesti, de szélesebben vett magyar közkönyvtári rendszerben betöltött nyilvános könyvtári jellegénél fogva nem egyszer az olvasói igények „gyűjtő- és elosztó központjaként” működik. Sok olvasó éppen a Központi Könyvtáron keresztül lép be a magyar könyvtári rendszerbe. A budapesti polgárok, az egyetemisták, a kutatók mellett számosan használják Pest megyéből, az ország távolabbi régióiból és a határon túlról is a szolgáltatásait. A könyvtár horizontja, a nyilvánosságra épülő filozófiája, a gyűjtemény maga tehát távolabbi területekről is vonz, integrál használókat. Ez az ötletes program ahhoz is hozzájárult, hogy a magyar könyvtári rendszer megismerése mellett a határon túli kulturális igényekkel, az ottani szakmai munkával is megismerkedjek.

Bognár Noémi Erika – A Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztályán dolgozom az Országos Széchényi Könyvtárban. Az intézet és azon belül az osztályunk is a könyvtárak, a könyvtárosok munkáját hivatott segíteni, szakmai fejlődésüket támogatni. Az osztályunk ehhez szakmai konferenciák, műhelynapok szervezésével járul hozzá, valamint kutatási műhelyként többek között a könyvtár és a társadalom kapcsolatát, az országos könyvtári rendszer működését, a hazai és a nemzetközi könyvtári trendeket elemzi, a könyvtári jó gyakorlatokat gyűjti, majd bemutatja publikációk és szakmai előadások formájában. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából közreműködik a Nyilvános Könyvtárak Jegyzékének gondozásában, a könyvtári szakfelügyelet lebonyolításában, készülő jogszabályok véleményezésében, továbbá részt vesz a szakmai szervezetek munkájában, a KSZR-ről szóló háttéranyagok készítésében, a szakmai információk szétszórásában. Feladatom ezekben a projekteknél részt venni, a nálunk gondozott országos könyvtári statisztikából információkat szolgáltatni, könyvtárszakmai adatbázisokat építeni; például munkatársaimmal készítjük az *EseményFigyelő* című adatbázist, amely az ország nagyobb könyvtáraiban zajló rendezvényeket gyűjti csokorba.

Bolya Dudás Andrea – Úgy gondolom, a könyvtáram egy palota vagy mondhatnám, a könyvek birodalma, ahová jó érzés belépni és jó dolgozni. Köbölkúton csaknem hatvan éve működik könyvtár, az 1990-es évektől önkormányzati hatáskör alatt. Ez okból elkerülhetetlen az önkormányzattal való jó együttműködés, mert mint fenntartónk, törvényadta kötelessége a könyvtár működtetése, az új könyvek és dokumentumok beszerzéséhez szükséges anyagi feltételek biztosítása, a könyvtárosok képzéseken való részvételének támogatása, a könyvtárnak szóló pályázati lehetőségek kihasználása.

A település lakossága 2014-ben 2229 fő volt, amelyből hetven százalék magyar nemzetiségűnek vallotta magát, harminc százalék pedig szlováknak vagy más nemzetiségűnek. Többszöri költözés után ma már elmondható, hogy a 125 négyzetméteren elhelyezkedő

könyvtár heti 35 órában várja látogatóit. Dokumentumaink száma a 2014-es statisztika alapján 12 661 darab könyv; a beiratkozottak száma 493 fő. A könyvtár látogatóinak száma 2207 fő volt, a rendezvényeink száma 62, ebből tíz könyvtárhasználati óra volt. Ez utóbbi adatok azt bizonyítják, hogy nemcsak az egyhangú könyvkölcsönzés a könyvtár profilja, de a rendezvényeinknek köszönhetően pezsgő élet folyik a falai között, és azon kívül is. Igyekszünk az olvasók és a könyvtárhasználók kulturális igényeit kielégíteni író-olvasó találkozókkal, helytörténeti órákkal, megemlékezésekkel, könyvtári órákkal, kiállításokkal és szabad idősebb tevékenységekkel. Természetesen kiemelt figyelmet fordítunk a friss irodalom beszerzésére és a könyvtár népszerűsítésére. E tevékenységekre az önkormányzati költségvetés mellett pályázati juttatásokból is igyekszünk pénzt biztosítani.

Farkas Fruzsina Éva – A megyei és városi feladatokat ellátó pécsi Csorba Győző Könyvtár hálózati osztályán dolgozom könyvtárbuszok szolgáltató könyvtárosként. A hálózati osztály két kiemelt feladata a Baranya Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer, a BKSZR keretén belül a kistélepülések, valamint a Nemzetiségi Ellátó Központ szervezésével a Baranya megyei nemzetiségek könyvtári ellátása.

A könyvtárbuszok azokon a településeken szolgálatnak, amelyek a BKSZR keretein belül ezt az ellátási formát választották. A két bibliobusszal összesen 58 településen szolgálatunk, ahol kéthetente másfél órát töltünk. A könyvtárbuszok állományát képezi a szép- és szakirodalom, az ifjúsági irodalom, a gyermekirodalom, az idegen nyelvű irodalom, a nemzetiségi nyelvű irodalom, az audiovizuális dokumentumok és a folyóiratok. A járműveken műholdas parabolaantenna biztosítja az internetkapcsolatot minden felhasználó számítógép számára. A könyvtárbuszokon a hagyományos olvasószolgálati feladatokon túl, a gyerekeknek évszakokhoz kapcsolódó kézműves és egyéb foglalkozásokat, valamint különböző, a könyvtárhasználatot népszerűsítő programokat tartunk.

Horváth Balázs – A Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár Olvasószolgálati Osztályán dolgozom, mint tájékoztató könyvtáros 2015 januárja óta. Könyvtárunk nyilvános szakkönyvtár, amelynek szolgáltatásait bárki igénybe veheti. 2012 januárja óta minden beiratkozott olvasó számára lehetőség van könyvkölcsönzésre; többek között ez is az egyik jele annak a nyitásnak, amellyel megpróbálunk minél több embert megszólítani, minél több olvasót „bevonni” a könyvtárba. Rengeteg program közül választhatnak az érdeklődők, a gyermekprogramoktól kezdve a kiállításokig. A *Könyvtári Esték* elnevezésű előadás-sorozat keretében könyvbemutatókon, érdekes beszélgetéseken, zenei rendezvényeken vehetnek részt a látogatók.

Elsődleges feladataim közé tartozik az olvasók tájékoztatása a könyvtár állományáról, az igénybe vehető szolgáltatásokról, valamint a nálunk elérhető adatbázisokról és használatukról. Októbertől az én munkakörömbé került a rendezvények szervezése, előkészítése és zökkenőmentes lebonyolítása. Mindemellett a kölcsönzésből is kivesszem a részem: ez a feladat nagyjából a munkaidőm felét tölti ki. Az e-mailben vagy telefonon érkező kutatói kérdésekkel, ha mód van rá, közösen foglalkozunk. A válaszokat mindig igyekszünk egymással megbeszélni, én például szeretem kikérni tapasztaltabb kollégáim véleményét egy-egy kérdésrel kapcsolatban. A munka mellett, ám ahhoz szorosan kötődően publikálok a KSH Könyvtár 2015 januárjában indult elektronikus referálós folyóiratában, a *Nemzetközi Statisztikai Folyóiratban*. A kiadvány a gazdaság, a társadalom, a demográfia témaköreiből közöl cikkismerttetéseket az érdeklődők számára.

Huszka Márta – A Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar az Újvidéki Egyetem tizenegyedik karaként, hosszas politikai és társadalmi előkészítés után 2006 októberében kezdte meg önálló működését Szabadkán. Korábban a zombori Tanítóképző Kar kihelyezett tagozataként funkcionált. E magyar nyelvű szerbiai oktatási intézmény megalapításának célja az volt, hogy biztosítsa az anyanyelven történő felsőoktatást a Vajdaságban élő magyar fiatalok számára, ezáltal segítve a délvidéki magyar gyerekek anyanyelven történő oktatását az iskoláskor előtti intézményekben és az általános iskolákban. A Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar könyvtára 2006-ban kezdte meg a működését, állományát akkor ezer könyv képezte. A zombori kihelyezett könyvtár teljes állományát a Kar a megalakulásakor megörökölte, ez képezte, úgymond, az alaptőkét, emellett különböző adományok és hagyatékok kerültek hozzánk. Könyvtárunkban ketten dolgozunk, minden feladatot mi végzünk: a beszerzést, a tájékoztatás és így tovább. Az elmúlt kilenc évben szépen gyarapodott az állományunk, és a legutóbbi adatok szerint körülbelül 32 000 könyvtári egységgel rendelkezünk. A távlati célok között szerepel a legnagyobb magyar nyelvű pedagógiai és módszertani jellegű szakirodalmi bázis létrehozása Vajdaságban.

Ilácsa Szabina – Feldolgozó és olvasószolgálatos könyvtárosként dolgozom az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet – Pedagógiai Könyvtár és Múzeumban, amely Magyarországon a neveléstudomány és az oktatáspolitikai országos gyűjtőkörű könyvtára. A teljesség igényével gyűjtjük a magyar oktatáspolitikai, neveléstudományi, nevelés- és ifjúságszociológiai dokumentumokat, a magyar tankönyveket, az iskolai értesítőket és a hazai gyermek- és ifjúsági irodalmat.

Isztray Simon – A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ jelenleg több országos, illetve budapesti feladatot ellátó intézmény. Könyvtárunk egyrészt bölcsészettudományi szakkönyvtár, amelyben az irodalomtudománnyal, nyelvészettel, ökortudománnyal, orientalisztikával kapcsolatos magyar és idegen nyelvű irodalmat gyűjtjük; másrészt az MTA múltjához kapcsolódó olyan felbecsülhetetlen értékű kincseket őrző különgyűjtemények tartoznak hozzá, mint a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye, a Keleti Gyűjtemény, illetve az Akadémiai Levéltár. Legújabb fejlemény, hogy intézményünk két országos feladatkörű osztállyal bővült: a Magyar Tudományos Művek Tárával (MTMT) és az Elektronikus Információs Szolgáltatás Nemzeti Programmal (EISZ), ezek a hazai tudományos kutatás szolgálatában állnak. Monok István főigazgatónk célkitűzése szerint könyvtárunk a magyar tudományosság könyvtárává fog válni. Korábban a Kézirattár és Régi Könyvek osztályán dolgoztam, jelenleg a Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztályon tájékoztató könyvtárosként dolgozom. Foglalkozom a könyvtárközi kölcsönzéssel, és még a könyvtár történeti bibliográfiájának aleph-rendszerbe történő bevitelével is.

Kovács Emese – A topolyai Juhász Erzsébet Könyvtárban dolgozom. A topolyai Népkönyvtár elődjeként számon tartott olvasókör 1945-ben alakult meg néhány lelkes pedagógus kezdeményezése nyomán. Az akkori gyűjtemény 380 kötetből állt, és az olvasók vasárnap és ünnepnap kölcsönözhettek. A Népkönyvtár 1990-ben költözött jelenlegi helyére, a városközpontban álló egykori rabbinátus épületébe. Hat fiókkönyvtárat üzemeltetünk. Intézményünk könyvállománya valamivel több mint 170 000 kötetből áll, ebből mintegy 90 000 van Topolyán, a többi a fiókkönyvtárak állományát képezi. A könyvtárban túlnyomórészt magyar, illetve szerb nyelvű könyvek találhatóak, de vannak angol, német és más nyelvű könyveink is. 2005 óta számítógépes adatfeldolgozást is vég-

zünk. Tagjaink részére díjmentes internet-hozzáférést biztosítunk; hét számítógép áll a rendelkezésükre. A könyvtárnak, a fiókkönyvtárakkal együtt összesen tizenhárom dolgozója van. 2015. július 24-én az a megtiszteltetés érte könyvtárunkat, hogy Juhász Erzsébet nevét viselheti. A könyvtár névváltoztatása annak köszönhető, hogy Juhász Erzsébet vajdasági író, kritikus, irodalomtörténész hagyatéka könyvtárunkba került. Nem csupán azért vagyunk büszkék, mert Juhász Erzsébet kiemelkedő egyéniség volt, hanem azért is, mert egész Szerbiában ez az első és egyetlen könyvtár, amely egy vajdasági magyar értelmiségi nevét viseli.

A könyvtár feladata a hagyományos könyvtári szolgáltatások biztosításán túl különféle rendezvények – irodalmi estek, tanfolyamok, könyvbemutatók, kiállítások, vetélkedők, játszóházak, könyvvásárok – megszervezése és lebonyolítása. Személyem fő feladata a magyar nyelvű könyvek feldolgozása, emellett munkakörömbé tartozik az olvasók kiszolgálása, valamint a könyvtárban rendezett foglalkozások megszervezése.

Laczkó Katalin – Az Országgyűlési Könyvtárban dolgozom mint szakkönyvtár-kezelő. Könyvtárunk országos szakkönyvtárként funkcionál, fő gyűjtőkörébe tartozik az állam- és jogtudomány, a politikatudomány, a modernkori történelem és a magyar országgyűlés minden dokumentuma. Különgyűjteményei közé tartozik az ENSZ Letéti Gyűjtemény, az Európai Unió Letéti Gyűjtemény, a Külföldi Parlamenti Gyűjtemény és a Magyar Parlamenti Gyűjtemény.

A Nyilvános Szolgáltatások Osztályának beiratkozási részlegén dolgozom. Feladataim közé tartozik a könyvtárhasználók beiratása, tájékoztatásuk a könyvtár használatáról és a katalógusban való keresés módjáról, a beiratkozással kapcsolatos pénzügyi szolgáltatások kezelése, a könyvtári dokumentumok kölcsönzése és visszavétele, a könyvtárközi kölcsönzés lebonyolítása és a könyvtárközi kölcsönzés statisztikájának vezetése.

László Lóránt – Erdély egyik legjelentősebb régi könyves gyűjteményének, a marosvásárhelyi Teleki-Bolyai Könyvtárnak vagyok a munkatársa. Fontos tudnivaló, ami a mai napig meghatározza arculatunkat, hogy a kezdetektől fogva tudományos könyvtár vagyunk, ezzel Marosvásárhely egyik legfontosabb kulturális intézménye is egyben. Évente számos, minden korosztályt érintő rendezvényünk van. Gyűjteményünk állománya 240 000 kötetre tehető, aminek nagy része régi könyv, de ma is folyamatosan gyarapodik az állományunk. Az eredeti, a Teleki Sámuel által összegyűjtött 40 000 kötet mellett az államosítás sőtét korszakának következményeként, illetve adományok révén ma több egyházi, családi gyűjteményt őrzünk, ezek szervesen kiegészítik egymást.

Feladatom többretű: könyvfeldolgozással, bizonyos napokon idegenvezetéssel, programszervezéssel foglalkozom. Ritkábban bekapcsolódom a digitalizálásba is, és ha időm engedi, történelmi ambíciómnak is élek.

Molnár Melinda – Kilenc éve dolgozom a kárpátaljai Tiszaújhely községben könyvtárosként. Munkahelyemet elsősorban közösségi helynek tekintem, ahová nem csupán a meghívás fontos, hanem ahol a megmaradás is számít. Szükségesnek tartom, hogy a helyi lakosok hozzáférjenek a különféle programokhoz, és minden könyvtárlátogató megtalálja azt az elfoglaltságot, amellyel épülhet a maga és mások javára. Örömmel mondom el, hogy a tiszaújhelyi könyvtár a hagyományos kölcsönzésen kívül néhány éve számos más lehetőséget is kínál olvasóinak. Először is információs centrumként szolgál; tanárok, diákok és a község lakosai gyakran kérnek segítséget internetes böngészés, keresés kapcsán. Vannak, akik iskolai fogalmazást, előadást készítenek, mások a legújabb törvényjavasla-

tokra, -módosításokra keresnek rá, megint mások adás-vétel, repülőjegy-foglalás, vízum-igénylés kapcsán keresik fel a könyvtárat.

A könyvtár közösségépítő programjai közül napi rendszerességgel jelen van az életünkben a kézműves klub, amelynek a könyvtár ad otthont. A kézműves termékeket a gyerekek olykor vásárokon, falunapokon eladják, és a bevétellel saját vakációjuk költségeihez tudnak hozzájárulni. Rendszeresen tartunk író-olvasó találkozókat, ahol kárpat-aljai magyar költők és írók, valamint helyi fiatal tehetségek mutathatják be műveiket. A könyvtár köré szerveződő közösség egészségügyi előadásokból és sportnapok szervezéséből is kiveszi részét. A hagyományörző foglalkozások közül már tizenkét éve létezik a betlehemezés és a farsangi bál, ezeket a könyvtár is támogatja. Családbarát programjaink közül leginkább a már 2012 óta havi rendszerességgel működő baba-mama klubot említhetem. A könyvtárnak saját, tizenévesekből álló bábszínházi társulata is van, a „*Kis fejske*” *bábcsoport*.

A könyvtár életében fontos szerepet kap az együttműködés ukrainai és magyarországi székhelyű intézményekkel. Jelenleg három magyarországi civil szervezettel tartunk fenn aktív kapcsolatot. Elsőként említhetem a *Művészet a Nemzetért* nevű budaörsi alapítványt, velük együtt több író-olvasó találkozót is szerveztünk. Az alapítvány már hét éve meghívja fiatal olvasóinkat egy-egy hétre Magyarországra. Ha szükséges, jótékonsági est szervezésével is próbálnak segíteni. Olykor mi is vendégül látjuk budaörsi barátainkat Tiszaújhelyen. Az Erdélyi Gyülekezettel és különösen annak oszlopos tagjával, Lovas-Linner Lilivel szintén gyümölcsöző a kapcsolatunk. A gyülekezeti tagok rendszeresen gyarapítják állományunkat új könyvekkel vagy társasjátékokkal. A könyvtár bábcsoportjának létrejöttét is ők inspirálták. Az ugyancsak magyarországi székhelyű *Carpe Diem Alapítvánnyal* alakult ki legújabb kapcsolatunk, akik szintén olvasóink nyári táborozását, egyúttal szellemi, lelki fejlődését segítik. Az általuk szervezett 2015. évi nyári egyhetes magyarországi üdülés helyszíne Kulcs volt.

Nagy László – Több mint egy éve, hogy a paksi Pákolitz István Városi Könyvtárban dolgozni kezdtem. Ez idő alatt számos feladatot bízta rám, amelyeket mindig igyekeztem a legjobb tudásom szerint elvégezni. A könyvtár szervezetileg három részből áll, a Városi Könyvtárból, a Kincskereső Gyermekkönyvtárból és a Kínálgató Iskolai és Gyermekkönyvtárból. E három részleg, bár helyileg másutt található, személyzeti és funkcionális szempontból együtt dolgozik: megosztjuk a feladatokat és segítünk egymásnak. A három könyvtár együtt 100 000 könyvtári egységet számlál, ami Paks város húszeszes lakosságához mérve jelentősnek mondható. Számos rendezvényt, közösségi programot szervezünk, mert hiszünk benne, hogy az olvasókban folyamatosan fenn kell tartani az érdeklődést és a kíváncsiságot a könyvtár irányában. Igyekszünk minél több és minél tartalmasabb foglalkozást tartani. Munkánkba természetesen bevonjuk a fiatalságot is.

Feladataim közé tartozik az olvasószolgálati munka, illetve az intézmény informatikai problémáinak megoldásában való segítség és tanácsadás. Emellett részt veszek a rendezvények hirdetésében, az ehhez szükséges reklámanyagok előállításában. A kollégák közössége remek, hamar befogadtak.

Osztroics Katalin – Az Országos Idegennyelvű Könyvtár delegáltjaként vettem részt a programban. Könyvtárunk a magyarországi nyilvános szakkönyvtárak közül az egyik legfiatalabb intézmény, 1956-ban alapították jogelődjét Állami Gorkij Könyvtár néven, amely voltaképpen orosz nyelvű közművelődési könyvtárként működött. Az olvasói

igényekkel lépést tartva fokozatosan bővült a gyűjtőköre, napjainkra országos szinten egyedül idegen nyelvű gyűjteményt sikerült kialakítania. Az intézményt 1978-ban országos feladatkörű szakkönyvtárrá, majd tudományos kutatóhellyé minősítették. Az Országos Idegennyelvű Könyvtár nevet 1990 óta viseli. Az intézmény székháza egy Budapest központjában álló majdnem 120 éves műemlék épület. A könyvtár jelenleg két egyedül feladatkört lát el: az eredeti nyelvű, elsősorban kortárs világirodalmi, továbbá nyelvészeti, irodalomtudományi, zenetudományi tárgyú dokumentumokat gyűjtő és szolgáltató szakkönyvtár, valamint a magyarországi nemzetiségi könyvtárak koordinációs központja. A gyűjteményben kiemelt helyen szerepelnek a nagy világnyelvek (angol, francia, német, olasz, orosz, spanyol), a Magyarországon élő nemzetiségek és a környező országok népeinek irodalmi, nyelvészeti és zenei anyagai. Könyvtárunk munkatársai számos irodalmi, zenei, képzőművészeti program szervezésével is igyekeznek bekapcsolódni Budapest igen sokszínű kulturális életébe.

2003 decembere óta dolgozom a könyvtárban. Tájékoztató könyvtárosi munkakörben kezdtem, majd az olvasószolgálati feladatok szervezése, három éve pedig a Szolgáltatási Főosztály munkájának irányítása a feladatom, illetve a kölcsönzéssel, beiratkozással, tájékoztatással kapcsolatos feladatok ellátása. Az intézményben végzett akadálymentesítési munka, az akadálymentesítési stratégiánk alakítása, a jelnyelvi programok szervezése alkotják a saját területemet.

Sári Zsófia – A Nemzeti Közszerződési Egyetem Egyetemi Központi Könyvtár Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar kari könyvtár munkatársa vagyok. 1966-ban alakult meg a Zrínyi Miklós Akadémia Tudományos Könyvtár néven egy szervezetileg is egységes könyvtár. 1992 óta tölti be azt a szerepet, hogy összehangolja a hadsereg könyvtárainak munkáját. Szintén ettől az évtől kezdve épül a könyvtár számítógépes adatbázisa, amely azóta egyre gazdagodik. Jelenleg a feldolgozatlan állomány mennyisége elenyésző, így a dokumentumok kihasználtsága megfelelő, hiszen az olvasók könnyen rátalálnak a számukra szükséges anyagokra az online katalógusban. A könyvtár, besorolását tekintve, egyetemi könyvtár, ám mindemellett hadtudományi szakkönyvtár és nyilvános könyvtár. Az utóbbiról talán kevesebben tudnak, holott civil olvasóinknak is valóságos kincsbánya. Természetesen vannak számukra hozzáférhetetlen állományrészek, ám rengeteg unikális dokumentummal rendelkezik a könyvtár, amelyet máshol nem találnak meg. Személy szerint az 1945 előtt kiadott könyvekből álló állományrésze vagyok a legbüszkébb – mind nagyságát, mind pedig értékét tekintve figyelemre méltó.

A könyvtár több adatbázissal rendelkezik, ezek egy része saját építésű, más része előfizetéses, például a Proquest hadtudományi adatbázis vagy az EBSCO. A LUDITA nevű repozitóriummal is bővül a kör, ahol a szakdolgozatok, disszertációk mellett elektronikus jegyzetek, tananyagok, konferencia-anyagok, szakkönyvek is megtalálhatók. Mindemellett kutatói kataszter is készül, amely az egyetem oktatóinak, kutatóinak, doktoranduszainak és országos tudományos versenyeken helyezést elérő hallgatóinak szakmai tevékenységét tartalmazza, fényképpel, önéletrajzzal, publikációs listával és az adott személy online elérhető írásainak bibliográfiájával. Nem állítható azonban, hogy a nyomtatott dokumentumok szerepe vagy forgalma csökkent volna. Ezt lehet azzal is magyarázni, hogy sokan még mindig jobban szeretik kézbe venni a könyvet, folyóiratot vagy más írott anyagot, de talán helytállóbb az a magyarázat, hogy rengeteg olyan dokumentum van, amelyet nem lehet még online elérni. A digitalizált dokumentumok teljességétől függetlenül mindig

szükség lesz hagyományos könyvgyűjteményekre, hiszen azokat semmi sem pótolhatja, nem csak a mi könyvtárunkban, bárhol a világon. Ezek jövőbeli eltűnésétől való félelmek alaptalanok.

Munkakörömet tekintve elsősorban a tájékoztatás a feladatom, emellett a hadtudományi folyóiratok analitikus feltárást és olvasószolgálati tevékenységet is végzek, valamint igény szerint felhasználóképzést is.

Sutócki Kinga – 2001. szeptember 1-je óta dolgozom az ELTE Egyetemi Könyvtárban, amely Magyarország legrégebben alapított, folyamatosan gyarapított gyűjteménye. 1561-ben Oláh Miklós esztergomi érsek alapította a nagyszombati jezsuita kollégiumot. A könyvtár egyetemi gyűjtemény, amióta 1635-ben Pázmány Péter megalapította a nagyszombati egyetemet. 1773-ban Mária Terézia feloszlatta a jezsuita rendet, ennek következtében a könyvtár állami intézménnyé vált. 1777-ben Budára, majd 1784-ben Pestre költözött. 1876-ra készült el az ország első nyilvános könyvtáraként Skalnitzky Antal tervei szerint a mai Ferenciek terén álló könyvtárpalota, ma is ebben az épületben működik az Egyetemi Könyvtár.

Az Egyetemi Könyvtár állománya jelenleg több mint másfél millió könyvtári egység. A könyvtárnak körülbelül tizenötezer címet tartalmazó, megközelítőleg 200 000 kötetben megtalálható folyóirat gyűjteménye van. A könyvtár különgyűjteményei két részre oszlanak, a Kézirat- és Ritkaságtárra, valamint a Régi Nyomtatványok Tárára. Ezek további kisebb gyűjteményekre tagolódnak.

A könyvtár állománya egyrészt web-OPAC-on keresztül kereshető, másrészt 2015 tavaszán befejeződött az a folyamat, amelynek során a könyvtár cédulakatalógusait digitalizálta, így biztosítva a teljes állomány távoli eléréssel történő hozzáférést. 2015 januárjától új szolgáltatásként bevezetésre került az elektronikus dokumentumkikérés, ennek során a web-OPAC-ban található dokumentumokat a katalóguson online lehet kikérni bárholonnan, bármikor. Szintén januártól kölcsönözhető szabadpolcos állomány kialakítására került sor. 2015 szeptemberétől a Nagyolvasóterem újrainvitiásával a megújult az olvasótermi szabadpolcos állomány vált használhatóvá az olvasók számára. A teljes szövegű elektronikus tartalmak elhelyezésére szolgál az ELTE Digitális Intézményi Tudástár (EDIT), amely az egyetem intézményi repozitóriuma, és amely mára több mint 20 000 tételt tartalmaz, és folyamatosan bővül. Működésének szakmai irányítását az Egyetemi Könyvtár látja el.

Az Egyetemi Könyvtár rendszeres részvevője a közösségi programoknak, mint a Múzeumok Éjszakája, a Kulturális Örökség Napok vagy a Kutatók Éjszakája. Ilyenkor a könyvtár hétköznapi napokban nem látogatható tereibe is eljuthatnak az érdeklődők, például a főigazgatói szobába, a műemlékraktárba, folyóiratraktárba.

Több mint tíz évet töltöttem a Közönségszolgálati Osztályon. 2014 szeptemberétől a Gyűjteményszervezési Osztály Folyóirat csoportjához kerültem. Jelenleg fő munkaköröm az ELTE nyolc kara közül öt esetében a kurrens külföldi folyóiratok érkeztetése, a kapcsolattartás, ezen kívül részt veszek a Folyóirat Csoport által végzett munkafolyamatokban, például a folyóiratok köttetése vagy a MATARKA-ba való adatbevitel.

Tamási Csilla – Marosvásárhelyről érkeztem, ahol a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Műszaki és Humántudományok Karának könyvtárában dolgozom. Egyetemünk fiatal egyetem, 2001-ben alapították. Három helyszínen folyik az oktatás: Csíkszeredában, Kolozsváron és Marosvásárhelyen. A mi karunkon tizenegy alapszak

és négy mesterképzés folyik. Hallgatóinknak egy korszerű campus áll rendelkezésére, hogy tanulmányaikban elmélyülhessenek. Különlegesnek mondható, hogy egyetemünk épületét 27 hektáros terület veszi körül, amelyet a kertészmérnöki és a tájépítészeti szakos diákok alakítgatnak. Így aztán könyvtárunk ablakából egy tavirózsákkal ékeskedő halastóra, rózsakertre, gyógynövénykertre, zöldségesre és gyümölcsösre, valamint egy erdőszélre nyílik kilátás. Könyvtárunk korlátozottan nyilvános egyetemi könyvtár. Szolgáltatásainkat oktatóink, hallgatóink és munkatársaink vehetik igénybe. Külső látogatók számára csak olvasóteremünk használata biztosított. Állományunk harmincezer könyvtári egységet foglal magába, ennek egy része zárt raktárban, másik része szabadpolcos olvasóteremben található. Könyveink kölcsönzése a raktárból történik, olvasóink ott adják le kéréseiket, és kapják kézhez az általuk kiválasztott könyveket. Az egyetem által előfizetett adatbázisok tanulmányozására az olvasóteremben van lehetőség.

Munkakörömet tekintve olvasószolgálatos könyvtáros vagyok, ennek minden változottságával, színességével együtt. Fontosnak érzem azt, hogy aki könyvtárunkat felkeresi, úgy legyen útbaigazítva, hogy szívesen járjon vissza hozzánk.

Vári Katalin – Kárpátaljáról, a mintegy ezer lelket számláló Mezőgecséből érkeztem. Kilenc éve dolgozom a könyvtárban, amely 5377 könyvtári egységből áll. Mivel vannak testvértelepüléseink, és nagyon jó viszonyt ápolunk velük, magyar könyvekkel ők ajándékozzák meg a könyvtárat. Sajnos, meséskönyvből nagyon kevés van, pedig nagy szükség volna rájuk, mivel sok gyerek jár a könyvtárba. Fontosnak tartom, hogy a gyerekek ismerjék meg kultúránkat, hagyományainkat, és ápolják azokat. Mivel nálunk odahaza még nem hódít olyan nagymértékben az informatika, sok rendezvényünket a szabadban tartjuk meg, főleg iskolai szünetekben: vetélkedőket, könyvtárlátogatásokat, múzeumi kirándulásokat, szavalóversenyeket, gyógynövényekkel való ismerkedést. Négy éve megkerestek, hogy nem segítenék-e a cserkészcsapat toborzásában és koordinátorként részt venni a cserkészmozgalomban. A toborzás nagyon jól sikerült, jelenleg három csapatunk van és két újabb is alakul. A kultúrházzal is vannak közös programjaink: farsangi bál, anyák napja, adventi készülődés és így tovább. Községünkben mindegyik állami intézménnyel jó viszonyt ápolok. Az óvodások rendszeresen járnak a könyvtárba, én meg meséskönyvekkel járok az óvodába, és ott olvasok fel nekik. Az iskolával közösen szervezünk tematikus órákat, például az évszakoknak megfelelő rendezvényeket, így a könyvtárban készítjük el az adventi koszorút, amelyet a gyerekek azután hazavisznek az otthonukba. Karácsonykor járunk kántálni azokhoz az idősek emberekhez, akik egyedül élnek, vagy elmegyünk Beregszászba, az idősek otthonába. Közösen készítjük el a falu karácsonyfájára a díszeket, és együtt öltöztetjük fel a fát.

Vuković Ildikó – Lassan három éve, hogy a Zentai Városi Könyvtárban dolgozom, mint könyvtáros. A városi könyvtár a Thurzó Lajos Művelődési-Oktatási Központ keretén belül működik, mint a Magyar Nemzeti Tanács kiemelt jelentőségű intézménye. Felsőhegyen és Tornyoson egy-egy fiókkönyvtárat is működtet. Csaknem hatvanezer dokumentumból álló állományát magyar és szerb nyelvű felnőtt szép- és szakirodalom, gyermek- és ifjúsági irodalom, valamint sok-sok fontos helyismereti kiadvány alkotja. 2014-ben 6006 beiratkozott olvasónk volt, ebből 2024 gyermek. Évente mintegy 12 000 dokumentumot kölcsönzünk, ebből körülbelül 4300 a gyermekkönyv. Könyvtárunk rendszeresen szervez író-olvasó találkozókat, kiállításokat, interaktív gyermekfoglalkozásokat,

anyanyelv- és olvasásnépszerűsítő vetélkedőket, hagyományörző és -ápoló versenyeket, rendhagyó irodalomórákat, és nem utolsósorban olvasó- és filmklubot.

– *Mi volt a legmeghatározóbb élményük ötletes itt-tartózkodásuk alatt? Mi az a tapasztalat, tudás, amivel gazdagabbak lettek? Láttak-e olyasmit a magyarországi könyvtárakban, amit odahaza hasznosítani tudnak a munkájukban? És szakmától függetlenül is kérdezem: mi ragadta meg Önöket leginkább az elmúlt hónapban?*

Balogh András – Helyzetem speciális volt e programban, hiszen az ország legnagyobb forgalmú közkönyvtárából delegáltak. De bármekkora könyvtárban is dolgozik valaki, akármilyen nagy számú olvasót szolgál ki nap mint nap, számos olyan szakmai komponens, körülmény, történet van, ami a tájékoztató pult innenső oldalán teljesen másképp „jön le”, mintha az embert „bennfentesként” kalauzolják végig egy könyvtáron, és működés közben láthatja a magyar könyvtári rendszer meghatározó fontosságú intézményeit. A legmeghatározóbb élmény annak a „transzcendens” horizontnak a kinyitása volt, amit a könyvtáron túli megismerésnek, „könyvtári létmódnak” neveznek. Heidegger a *Kérdések a technika nyomán* című esszéjében írja, hogy „a technika nem azonos a technika lényegével”; ennek analógiájára mondhatjuk, hogy a könyvtár lényege sem önmagával azonos, hanem mindazt a létbeli komponenst jelenti, ami a könyvtárat az elrejtettségből az el nem rejtettségbe állítja. Felmutatja azt a használói szükségletet – tartalom-előállítás, megosztás, keresés – és közösséget, amellyel a mai használó a könyvtári létmódhoz jut a virtuális valóság egészében.

E létmód és a határon túliakkal való együttműködés számára fontos komponens továbbá a közös magyar nyelv, amelyet „szóra kell bírni”, hogy lássuk a nyelvben való közös létezés és a nyelvjátékokban megvalósuló könyvtári-kommunikációs folyamatok fundamentális alapjait. A legtöbb, amit hazavihetek e programból, az az elhivatottság, amit a magyarság kulturális fennmaradását szolgáló könyvtárak, könyvtárosok a legkülönbözőbb szolgáltató pontokon véghezvisznek, olyasmit, ami a magyarság megmaradását, kulturális önazonosságát megtartja. A könyvtárnak, kultúrának, magyarságnak tehát szimbolikusan is egzisztenciális „határhelyzetekben” kell küzdenie fennmaradásáért. „Minden magyar felelős minden magyarért” – ezt a Szabó Dezső-idézetet viszem magammal, és értelmezem a könyvtárosságra további munkám során. Tudván, hogy minden magyar könyvtáros a magyar kultúra szolgálatának egy-egy „végpontja” is.

Bognár Noémi Erika – Munkám során nagyon fontos, hogy a magyarországi könyvtári rendszert jól átlássam. A program ebben a tekintetben is nagyon sokat adott, különféle funkciójú könyvtárakat tekinthettünk meg – nemzeti, szak-, felsőoktatási és közkönyvtárat, azon belül is fiókkönyvtárat –, és ismerhettük meg működésüket. Számomra meghatározó élmény volt az Országos Könyvtári Napokon való részvétel, amelynek során három társammal Egerbe utazhattunk. Példaértékű az egri Bródy Sándor Könyvtár minőségi és innovatív szemlélete. Nagyon hasznosnak tartottam azokat a napokat, amelyeken egy-egy könyvtárat, például az Országgyűlési Könyvtárat vagy a KSH Könyvtárat alaposan megismerhettem, ahol a kollégákkal hosszabban tudtunk szakmai kérdésekről beszélgetni, ahol volt alkalmam áttekinteni az egységeket, a munkaszervezést, a munkafolyamatokat. Sok jó gyakorlatot láttam különböző könyvtárakban, ezeket hasznosítani tudom további munkám során. Gazdagabbak lettünk továbbá olyan emberi, szakmai kapcsolatokkal, amelyeket, remélem, hogy a jövőben is tovább tudunk építeni.

Bolya Dudás Anita – Nagy megtiszteltetés számomra, hogy lehetőséget kaptam betekinteni az Országgyűlési Könyvtár és más budapesti nagykönyvtárak munkájába. Az öt hét programja minden várakozásomat kielégítette, hiszen nagy mennyiségű, szakmai előadásokból szerzett információval, tapasztalattal és új kapcsolattal gazdagodtam. Átfogó képet kaptam tekintélyes intézmények minőségi könyvtári, levéltári és információs szolgáltatásairól, és módomban állt megismerni e szolgáltatások mozgatóerőit is. Láthatam, milyen a szakmai önállóság, a profizmus és az összefogó érdekképviselő. Megismerkedtem vezető személyiségekkel, szakértőkkel, előadókkal, akiknek a mondanivalója és véleménye számomra, további munkám során fontos, sőt, meghatározó lesz. Az újonnan megismert ötletek sokasága még kavargó a fejemben. Egy-két ötlet a sok közül: az Országos Könyvtári Napok rendezvénysorozata otthoni körülményekhez átszabva, vagy szakmai mini konferencia és tréningek szervezése otthoni könyvtárosaink részére az itt megismert előadók részvételével és prezentációival. A program során összegyűjtött tájékoztatókból, reklámanyagokból és más kiadványokból otthon „információs sarkot” lehet kialakítani, amelyet be lehet mutatni a könyvtári órák alkalmával. Hasznos ötlet a népszerűsítő könyves szekrény vagy polc kialakítása, ahol együvé kerülnek egy személyhez, eseményhez vagy évfordulóhoz kapcsolódó kiadványok. Nem utolsó sorban nagy öröm számomra, hogy lehetőséget kaptam új barátságok és tiszta emberi kapcsolatok kialakítására. Kárpát-medencei és magyarországi kollégáimtól nagyon sok bátorítást, figyelmességet, elismerést és szeretetet kaptam. Kötelességemnek tartom, hogy a programról tájékoztassam Kőbölki Község Önkormányzatát, a Szlovákiai Magyar Könyvtáros Egyesület tagjait és a falu tévéjének segítségével településem lakosait.

Farkas Fruzsina Éva – Szerintem arra a kérdésre, hogy az elmúlt időszak alatt mi volt a legmeghatározóbb élményem, válaszolni nem lehet. Annyi hatás ért bennünket, hogy felsorolni sem lehet. Már abból nagyon sok tapasztalatot és tudást szereztem, hogy megismertem a többi ösztöndíjast. Számomra ez akkora ajándék, hogy nem tudom eléggé megköszönni, hogy részt vehettem ebben a programban, és megismerhettem ennyi elhivatott könyvtárost. Mivel én megyei könyvtárban dolgozom, nagy tapasztalatom nincs a szakkönyvtári feladatokban, így nagyon tanulságos volt a számomra a speciális gyűjtőkörrel foglalkozó könyvtárosok munkája. Az Országos Idegennyelvű Könyvtárban megismerhettem a nemzetiségi ellátással kapcsolatos munkákat, ezt fontosnak és nagyon hasznosnak tartom, hiszen Baranya megyében hangsúlyt fektetünk a nemzetiségek könyvtári ellátására.

Horváth Balázs – Számomra az egyik legmeghatározóbb szakmai élményt az Országgyűlési Könyvtár gyűjteményeinek, szervezetének és felépítésének megismerése jelentette. Történeisz végzettségem okán talán ez nem is meglepő, hiszen a könyvtár jelentős történelmi vonatkozású anyaggal rendelkezik. Többek között ezért is örültem annak, hogy lehetőségem nyílt két napot eltölteni itt, ahol betekintést kaptunk a különböző munkafolyamatokba; a digitalizálástól kezdve a gyarapításig mindent megmutattak nekünk. Az öt hét alatt tucatnyi könyvtár számos gyűjteményével ismerkedhettünk meg, és igazából még mindig nem sikerült ezt a rengeteg információ földolgoznom. Azt azonban kijelenthetem, hogy nekem, mint fiatal könyvtárosnak ez óriási élményt és nem kisebb szakmai segítséget jelentett és fog jelenteni a továbbiakban is. Éppen ezért én elsősorban a megszerzett tudást emelem ki, amelyet a vendéglátó könyvtáraktól, könyvtárosoktól kaptunk. Több hasznos ötletet sikerült ellesnem egyrészt a programban részt vett kol-

légáktól, másrészt azoktól a könyvtáraktól, amelyeket meglátogattunk. Úgy gondolom, hogy a máshol bevált módszereket nyugodtan alkalmazhatjuk mi magunk is; nem szégyen másoktól tanulni.

A program szervezői több kirándulással is kedveskedtek nekünk, így jártunk Pannón-halmán és Esztergomban is. Mégis, ha ki kell emelnem egyet a sok élmény közül, akkor ez a Parlament épületének megismerése volt. Eddig nem volt lehetőségem az épületben járni, most viszont nemcsak a Szent Koronát láthattam testközelből, hanem gyakorlatilag az egész épületet bejárhattuk. Sok érdekességet megtudtunk az építkezés körülményeiről, a Parlament belső és külső díszítő elemeiről, illetve az Országgyűlés működéséről is.

Huszka Márta – Erre a kérdésre nagyon nehéz válaszolni, hiszen a program öt hete alatt annyi impulzus ért minket, hogy nehéz lenne kiemelni bármelyiket is. Minden program, amivel a szervezők előálltak, hasznos és tanulságos volt mind szakmai, mind emberi szempontból. Határon túli magyar könyvtárosként megismerhettem a magyarországi könyvtári rendszer működését, és a jó gyakorlatokat igyekszem majd az otthoni munkafolyamatokba átültetni. A szervezők által összeállított program igen tartalmas volt, és hihetetlen élményekkel szolgált, például az Országház épületének, az Országgyűlés munkájának vagy az Országgyűlési Könyvtár működésének megismerése. De ez igaz a többi budapesti nagykönyvtárra is, ahol járhattunk. Volt szerencsém az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum tevékenységét megismerni, velük szakmai együttműködést kialakítani. Az ösztöndíjprogram egyik alapvető célja, hogy az ösztöndíjasok szakmai kapcsolatokat alakítsanak ki egymás között, de bátran állíthatom, hogy ez nem csak szakmai alapon történt meg.

Ilácsa Szabina – A program keretében sok könyvtárba juthattunk el. Mivel én Budapesten dolgozom, ezekbe a könyvtárakba éppenséggel eljuthattam volna máskor is, de így belülről nem ismerhettem volna meg őket, egyéni látogatóként erre nem lett volna semmi esélyem. Különösen tanulságosak voltak azok az alkalmak, amikor egy könyvtárban több napot is eltölthettünk, és jobban megismerhettük a „színpalok mögött” folyó munkát. A kollégákkal folytatott beszélgetések során rengeteg ötletet és tanácsot kaptam a könyvtárunkban jelenleg készülő folyóiratmodul fejlesztéséhez.

Isztray Simon – Legmeghatározóbb élményem talán az volt, hogy átfogó képet kaphattam a hazai könyvtárak teljes spektrumáról: egyrészt az összes országos jelentőségű könyvtárat meglátogattuk, illetve az olyan gyűjteményeket, mint például a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet, másrészt láttunk nagy és kis könyvtárakat, fővárosiakat éppen úgy, mint vidékieket, egyetemieket, közkönyvtárakat, szakkönyvtárakat. Mindez fontos szakmai tapasztalat volt számomra, mivel a látottakat össze tudtam hasonlítani saját intézményem tevékenységével. Ugyancsak nagy élmény volt az Országgyűlési Könyvtárnak, illetve magának az Országgyűlésnek a megismerése. Sok újdonságot hozott számomra a külföldi magyarok kulturális intézményeinek, azok problémáinak megismerése. És a legfontosabb: a személyes ismeretségek, beszélgetések, amelyek során jóval többet tudhat meg az ember a könyvtárak és a könyvtárosok valóságos helyzetéről, mint megannyi hivatalos prezentációból.

Kovács Emese – Ez a program a legmeghatározóbb öt hetet jelenti számomra az életben, amely szakmai tudással és tapasztalattal fejlesztette ismereteimet. Az ösztöndíjprogram résztvevőivel számos magyarországi könyvtárat látogattunk meg, ahol szerteágazó tudásra tettünk szert, egészen egyedülálló betekintést nyerve az olvasók, a könyvtárba

járók igényeibe. A változatos és színes programok közül szeretném kiemelni a kecskeméti Katona József Könyvtárét, valamint a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárét. Mindkét könyvtár a legnagyobb közművelődési intézmények közé sorolható, amelyek alapvető szerepet töltenek be a XXI. századi felhasználóbarát információs társadalom létrehozásában. Mi is egy ilyen fejlett és újszerű könyvtár megvalósítását tűztük ki célul, amelyhez sok ötlettel gazdagodtunk a magyarországi könyvtárlátogatások alkalmával. A kecskeméti Katona József Könyvtár rendezvényeit mintául véve gazdag programokkal színesíthetjük saját könyvtárunkét, kezdve a *Bababuncutkától* a *Nyugdíjas Könyvbarátok Klubján* keresztül egészen a *Családi Ohvashoz*-ig. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár impozáns és világszínvonalú épület, amelynek rendezvényei és kiállításai is irigylésre méltóak. Mindemellett páratlan és követendő a munkatársak együttműködése, hozzáállása, a munkahelyi kommunikáció színvonala és a barátságos légkör.

Szakmától függetlenül a város nevezetességeinek megtekintése nagy élmény volt számomra, azonban legnagyobb élmény az Országház épületébe, valamint munkájába való betekintés volt. Mély benyomást tett rám, amikor megpillanthattam a Szent Koronát és a koronázási jelvényeket. Nem mindennapi alkalom volt az sem, amikor az Országgyűlési Könyvtárban muzeális könyvekről hallhattunk, majd az Országos Széchényi Könyvtárban a restauráló és kötetzeti osztály műhelyeit tekinthettük meg. Említésre méltó még a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet is, amely az összegyűjtött digitalizált és feldolgozott értékeket őrzi.

Laczkó Katalin – Az elmúlt öt hétben lehetőségünk volt számos fantasztikus gyűjtemény megtekintésére, ennek köszönhetően nagymértékben bővült a látóköröm. Az egyik legmeghatározóbb élmény számomra az volt, amikor az Országos Könyvtári napok keretein belül három napot tölthettünk Kecskeméten, ahol Ramháb Mária, a Katona József Könyvtár igazgatónöje és munkatársai fogadtak bennünket. Szakmailag ez a három kecskeméti nap kiemelkedő volt, hiszen egy innovatív és folyamatosan forradalmian újító közösség mindennapjaiban vehettünk részt. Izgalmas volt látni azokat a módszereket, amelyekkel leendő olvasóikat „becsalogatják” a könyvtárba, illetve izgalmas volt látni a programjaiknak azt a széles skáláját, amelyekkel igyekeznek megtartani a már meglévőket.

László Lóránt – Kivétel nélkül megragadott az, ahogyan a különböző könyvtárak munkatársai, ha esetenként az épület adottságai nem is megfelelőek, illetve az anyagi lehetőségek mostohák, mégis mekkora lelkesedéssel és figyelemmel fordulnak az olvasók felé. Kiemelném a program első hetében megismert egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtárát, ahol a mintaképet láthattam annak, hogyan kell étellel megtölteni egy megyei könyvtárát. Ők, azt hiszem, ékes bizonyítékai annak, hogy a következetes könyvtári menedzsment rendszeres munkájának milyen eredményei vannak. Meghatározó élmény marad az is, hogy az Országgyűlési Könyvtár irodáiban és raktáraiban láthattam egy nagy könyvtár belső szerkezetének működését. Itt a könyvfeldolgozás terén tapasztaltakat szívesen átmenelném az otthoni munkafolyamatba. Bár viccesen hangzik, de megnyugtatót, hogy a digitalizálás nem csak nekem szerez ős hajszálat... Nagyon jó tapasztalatnak tartom azt is, hogy a budapesti könyvtárak életébe nemcsak a hivatalos látogatásokon tekinthettünk be, hanem a könyvtárakból delegált tíz kollégával folyamatosan együtt voltunk a program öt hete alatt, és beszélgetéseink tették teljessé a bemutatott könyvtárakról alkotott képet.

Molnár Melinda – Mivel az élethosszig tartó tanulás híve vagyok, rendszeresen részt veszek könyvtáros találkozók, konferenciák, továbbképzéseken. Úgy gondolom, nagyon sokat lehet tanulni egy-egy tapasztalatsere alkalmával. Ennek a programnak sokat köszönhetek, mert már az is élmény volt számomra, hogy egy kis községi könyvtárból egyáltalán bekerültem a kiválasztott ösztöndíjasok sorába.

Ami a szakmai tapasztalatot illeti, a kecskeméti Katona József Könyvtárban tett látogatást emelném ki, lévén, hogy magam is próbálkozom olyan programok szervezésével, mint például baba-mama klub, bábcsoport és más olyan programok, amelyek közelebb hozzák a felhasználókat a könyvtárhoz. Sok inspiráló ötletet adott nekem a kecskeméti könyvtárban tett háromnapos látogatásunk. Új ötleteket adott a *Nagyinet*, a *KönyvtárMozsi*, amelyeket odahaza szeretnék én is beindítani. A *Gyógyító bocskok Műtsüek meg a macit!* programja, amelybe bekapcsolódhattunk, felhívta a figyelmem az egészséges életre való nevelés fontosságára. Úgy gondolom, ez olyan magával ragadó egészség-program, amely jelentősen hozzájárulhat a lakosság életminőségének megőrzéséhez, javításához. A *beszélő számítógéptől a sípoló zebraig* elnevezésű program szintén egyike lesz azoknak, amit odahaza betervezek, hiszen nagyon fontos, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékkal élő emberek – számára adott legyen az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén, elsődlegesen meg a közszolgáltatást nyújtó intézményekben. Fontosnak tartom ezeket a dolgokat a jövő nemzedékek szemszögéből is. Összességében mindegyik könyvtárban láttam olyan dolgot, amit otthon idővel, lassan-lassan szeretnék én is megszervezni.

Nagy László – Bevallom, erre a kérdésre nehéz úgy válaszolnom, hogy nem egy hosszadalmas beszámolóba kezdek. Az elmúlt öt hét életem egyik legfontosabb szakaszává vált. A szakmai és a személyes élmények, illetve tapasztalatok tömkelegét sikerült begyűjtenem. Budapest és persze az egész ország szépségei között olyan szakmailag és emberileg kiemelkedő csoportba kerültem, ahol igazán úgy érzem, nem is választhattam volna jobb hivatást, mint a könyvtárosságot.

Nehéz lenne kiválasztani azt a programot, azokat a programokat, amelyek a leginkább tetszettek, így nem is teszem. Egyaránt lenyűgöztek a könyvtárak közötti hasonlóságok és különbségek, illetve a főváros kulturális élete, annak minden „fűszerével” együtt. Talán a legmeghatározóbb élményeim közé sorolható, amikor a pannonhalmi apátság könyvtárának látogatásakor a kezembe foghattam egy olyan levelet, amelyet maga gróf Széchenyi István írt alá. Ez egyszerre utazás a múltba, illetve a jövőbe is, hiszen még nagyon sokan megtehetik ugyanezt, hála a könyvtárosok és levéltárosok odaadó munkájának és szakértelmének. Az elsajátított ötletek közé tartozik a különböző könyvtárak informatikai osztályain látott módszerek és megoldások, amelyeket igyekszem majd otthon hasznosítani. Emellett, úgy érzem, szert tettem olyan személyes tapasztalatokra is, amelyek révén könnyebben meg fogom érteni a szakma rejtelseit, ami pályakezdőnek elengedhetetlen.

Osztroics Katalin – Idén a külhoni ösztöndíjasok mellett a budapesti nagy könyvtárból is kilenc delegált részt vehetett a programban, a szervezők ezzel is szélesítették a kört és a kapcsolatépítési lehetőségeket. Sűrű, intenzív program volt, és egy jó „hálózat” jött létre, nemcsak a határon túli kollégákkal, de a budapesti könyvtárosok bekapcsolásával is. Az ösztöndíjprogram számomra egy nagyszerű továbbképzés volt – ez jelenti az egyik meghatározó élményt. Fontos volt, hogy a jó gyakorlatokat testközelből láthattam, hasznos információkat, hasznosítható ötleteket kaptam, amelyekről a kollégáimnak mindenképp beszámolok. Szolgáltatási területen megvalósítható konkrét

ötleteket láthattam, a szakmán túl pedig örülök, hogy megismerkedhettem tizennyolc nyitott, érdeklődő könyvtárossal, és jó társasággal lehettem együtt. A vendéglátó könyvtárak munkatársait köszönet illeti azért, hogy a „kulisszáik mögé” betekintheztünk. Érdemes felsorolni azokat az intézményeket, amelyek bemutatták gyűjteményüket és működésüket, amelyek vendégül láttak bennünket: Országgyűlési Könyvtár, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtára, Kelenföldi Könyvtára, Márai Sándor Könyvtára, Ugocsa utcai Könyvtára, Központi Piarista Könyvtár, Pannonhalmi Apátság Könyvtára, Országos Széchényi Könyvtár, Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Országos Idegennyelvű Könyvtár, Budapesti Corvinus Egyetem Könyvtára, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Könyvtára, Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet, Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi levéltára, MTA Könyvtár és Információs Központ, ELTE Egyetemi Könyvtár, kecskeméti Katona József Könyvtár és az egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár. A szervezéssel, az egész program lebonyolításával Villám Judit, Maltsik Balázs és Redl Károly foglalkoztak, ők voltak a vezetőink, akik végigkísérték a programot. Köszönjük nekik a sok munkát!

Sári Zsófia – Felejthetetlen élmény volt az Országházban tett séta és a gyakori ott-tartózkodás, Hasznos volt más könyvtárak munkafolyamataiba, működésébe betekintést nyerni, ezzel együtt megdöbbentő volt hallani, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára is milyen kihívásokkal küzd. A határon túli falusi könyvtárak munkatársai hihetetlen energiával és hivatástudattal rendelkeznek, ezt érdemes eltanulni tőlük. Egyvalami biztosan összeköt bennünket: mindannyiunk könyvtára – hol súlyosabban, hol kevésbé – nehézségekkel küzd, amelyek ellen néha a legjobb szándékkal sem lehet tenni. Ugyanakkor olvasói körünket nem csak megtartanunk, bővítenünk is kell, és a lehető legjobb tudásunk, képességünk szerint kiszolgálni őket, hogy a lehető legkevesebbet érezzenek a nehézségeinkből. A könyvtárosságot nem elég munkának tekinteni; ahhoz, hogy a legjobb színvonalon teljesítsünk, valóban hivatásnak kell éreznünk.

Sutócki Kinga – Legmeghatározóbb élményem az új személyes, emberi kapcsolatok kialakítása volt. Nagy megtiszteltetés volt a számomra, hogy több hetet tölthettem a Parlament épületében, és betekintheztem az ott folyó munkába, megismerve az Országgyűlési Könyvtár, az Országgyűlési Múzeum, valamint a Közönségszolgálati Iroda és a Képviselői Információs Szolgálat működését.

A Parlamenten kívül zajlott programok is nagyon sokszíneűek és tartalmasak voltak. Ezek közül kettőt emelnék ki. Az egyik meghatározó élményt számomra az Országos Könyvtári Napok keretében a kecskeméti Katona József Könyvtárban eltöltött néhány nap jelentette. Kecskeméten nemcsak szóban hallottunk a már jól működő ötletekről, hanem mi is résztvevői lehettünk az olvasóknak kínált programoknak. A másik a Budapesti Corvinus Egyetem Egyetemi Könyvtárában és Levéltárában tett látogatásunk volt. Sok jó ötletet – például tréningek, *Foglaljon könyvtárost!*, konzultációs szoba, babzsákok – lestem el a gyakorlatukból.

Tamási Csilla – Nagyon sok élményben volt részem az itt töltött idő alatt. Kezdeném azzal, hogy ahányszor beléptem az Országházba, annyiszor ejtett ámulatba az épület szépsége. Belegondoltam abba, milyen nagy dolog az, hogy nekem ide szabad bejárásom van. És olyan részeit is megcsodálhattam, amelyek a hagyományos turistaútvonalakon kívül esnek. Nagyon sok könyvtár működésébe kaptam betekintést, amivel bővültek az ismereteim. Mindenütt nagy szeretettel fogadtak bennünket, megmutatták

kincseiket, megosztották velünk pozitív és negatív tapasztalataikat, ami azért volt jó, mert így sokunkban megfogalmazódott, hogy bizonyos problémáinkkal nem vagyunk egyedül, van akihez fordulni, van, akivel megbeszélni ezeket. Kapcsolatok alakultak ki, amelyeket a jövőben könyvtáraink javára használhatunk.

Személyes okok miatt különleges és felemelő élmény volt számomra az, hogy a Pirarista Rend Magyar Tartományának Központi Könyvtárában kezemben tarthattam II. Rákóczi Ferenc kis ábécéskönyvét, amelyben láthattam, hogy a jövődöbeli fejedelem hogyan gyakorolgatta az aláírását. Köszönöm, hogy ezt lehetővé tette kedves kolléganőm, Osztrozics Katalin és Baranya Péter könyvtárvezető. Szakmától függetlenül kis csapatunk nyitottsága, barátságossága ragadott meg. Idegenként érkezünk Budapestre, de úgy érzem, nagyon hamar megtaláltuk a közös hangot. Kialakultak közöttünk olyan őszinte beszélgetések, amelyeknek köszönhetően barátokként távoztunk.

Vári Katalin – Ez az öt hét, amelyet Magyarországon tölthettem, élményekben dús és szakmai tapasztalatokban gazdag volt. Legelőször, amikor beléptem a Parlament épületébe, az valami elképesztő élmény volt! Aztán felvezettek az Országgyűlési Könyvtárba, és következett a második ámulatom, mert ilyen gyönyörű könyvtárat eddig még nem láttam. Ami a munkámhoz legnagyobb segítségül szolgál, az a háromnapos kecskeméti látogatásunk volt a Katona József Könyvtárban. Itt különböző programokba kapcsolódhattunk be. Számomra a gyerekprogramok voltak azok, amelyeket hazatérve otthon én is szeretnék megszervezni. Fontos még, hogy odaát sem maradok segítség nélkül, hiszen a kollégák felajánlották a segítségüket, így kapcsolatban maradunk ezután is. Még egy könyvtári tapasztalat fontosságát emelném ki. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban két napon át bekapcsolódhattam a munkába, nagy öröm volt ilyen szép környezetben, ilyen szép könyvek között gyarapítani a tudásom elméletben és gyakorlatban. Az itt szerzett tapasztalatokat nagy lelkesedéssel viszem magammal. Hálás vagyok azért, hogy itt lehettem, részt vehettem az ösztöndíjprogramban, és szakmai feltöltődésemnek köszönhetően otthon újult erővel látok munkához. Igyekszem minden itt szerzett tapasztalatomat kamatoztatni. E programnak köszönhetem azt is, hogy számos könyvtáros kollégát ismerhettem meg, akikkel tartani fogom a kapcsolatot.

Vuković Ildikó – Számomra hatalmas megtiszteltetés volt, hogy részt vehettem az Országgyűlési Könyvtár által meghirdetett pályázaton. Az itt eltöltött öt hét alatt gazdagabb lettem. Rengeteg információt, ötletet kaptam, tapasztalatot cseréltem. Számos olyan új módszert és programot láthattam, amelyet odahaza is hasznosítani tudok, örömmel viszem ezeket az élményeimet haza a könyvtáramba. Fontosnak tartom, hogy a könyvtárat közösségi helyé tegyük, és hogy élet és dinamizmus legyen benne. Ahhoz, hogy ezt meg tudjuk valósítani, dolgozni kell, programokra és rendezvényekre van szükség. Ebben kaptam segítséget az itt eltöltött idő alatt. Rendkívül hasznos volt, hogy részt vehettünk az Országos Könyvtári Napokon. Én a csoportommal Kecskemétre utaztam, a Katona József Könyvtárba, ahol olyan ötleteket kaptam, amiket mindenképp meg fogok valósítani otthon. Hatalmas élmény volt öt hédig Budapesten élni, különböző országokból érkezett embereket megismerni, akikkel sikerült igazi barátságot kötni, kapcsolatokat kialakítani. A program által olyan helyekre juthattam el, amelyek szakmai szempontból nagyon fontosak nekem. *A könyvtár, ami összeköt egy új világot nyitott ki előttem.*

– Könyvtárról manapság aligha folyhat úgy beszélgetés, hogy szóba ne kerülne a könyvtárak feladatainak, hivatásának XXI. századi paradigmaváltása, amit durva leegyszerősítéssel a hagyományos könyvgyűjtemények és a digitális-virtuális világ dilemmájaként írhatunk le. E változásoknak, választásoknak számos következménye van a könyvtárosokra nézve – a műveltségesszémény módosulásától kezdve a szolgáltatásban alkalmazott technológiák, eljárások kérdéseiig. Önök szerint milyen lesz a jövő könyvtára, és milyen szerepe lesz a könyvtárnak a XXI. század emberének életében?

Balogh András – Mindaz a technikai fejlődés, amin a könyvtár is átesett, nem öncélú, hanem a magyarság kulturális fennmaradásának elengedhetetlen feltétele. Nem lehetőségről van szó tehát, hanem kritériumról, amikor a digitalizáció és a hálózati társadalom eszményeit és vívmányait a nemzeti politika kultúrpolitikai dimenziójává tesszük. Könyvtári kontextusban értelmezve a dekonstrukció „ideológiáját”, világosabban láthatjuk, hogy mind a valóságos, mind a virtuális könyvtár valósága egymást kiegészítve járul hozzá az összmagyarság szellemi, közjogi egyesítéséhez. A jövő könyvtára már itt van, itt él velünk, bizonyos értelemben a mai hálózati ember létmódjaként írható le. Használjuk fel e lehetőségeket a magyarság kulturális lehetőségeinek kiterjesztésére! Ezen felül mindig szükség lesz a könyvtáros személyes, elkötelezett, szociálisan is érzékeny dimenzióira, és magára a könyvtárra, hogy információkeresési feladatát személyre szabva tudjuk teljesíteni.

Bognár Noémi Erika – A könyvtáraknak továbbra is lépést kell tartaniuk a technika fejlődésével ahhoz, hogy a XXI. századi ember életében fontos szerepük lehessen. Egyre mobilabbnak kell lenniük, továbbá különböző szerepeket szükséges felvállalniuk, más-más célcsoportot megszólítva. Véleményem szerint nagyon fontos, hogy mi könyvtárosok továbbra is minél hatékonyabban tudassuk az olvasókkal, hogy mindenben tudjuk segíteni őket, hogy milyen sokszínű szolgáltatásokat tudunk nyújtani számukra.

Bolya Dudás Anita – A könyvtáros és az informatikus szakma milyenségét a társadalomban zajló folyamatok, trendek a továbbiakban is befolyásolják. A technológia gyorsabb tempóban fejlődik, mint ahogy azt az emberek ki tudnák használni. A mai világban az ismeretek menedzsmentjéről beszélünk, a könyvtárosnak pedig – ha lépést kíván tartani a korrallal – ezt ildomos elsajátítania. Az elkövetkező időszakban a könyvtárak fő feladata a szolgáltatásaik fejlesztése lesz. Miközben a könyvtárak veszítenek információs piaci erőfölényükből, megtartják azt az értéket, amit senki más nem tud adni. Ők a legnagyobb szakértői a szépirodalomnak, a könyv és a szerző széles nyilvánosság közelébe helyezőinek.

Könyvtáraink tevékenységét illetően napjainkban a legfontosabb tényezők közé tartozik a digitalizálás, az e-könyv olvasók megjelenése, a multikulturalizmus, a szociális háttérű társadalmi egyenlőtlenség, a pénzhiány, az olyan permanens változások, amelyekkel a könyvtárnak szembe kell néznie. A könyvtárak működését helyi szinten kell optimalizálni. A könyvtárosok alacsony számára tekintettel, külföldi jó példákra hagyatkozva, önkéntesek bevonására is sor kerülhet. Elemzések és kutatások nélkül a változások eredménye nem lesz hatékony. A változtatások érdekében tehát releváns információkra van szükség. Az adott könyvtár „minőségi bizonyítványa” nemcsak a szolgáltatást, de a könyvtáros szakmai tudását is jelzi. Minden igyekezet időpocsékolás, ha a könyvtári vezetés stílusa, maga a könyvtármenedzsment nem változik. Amennyiben növelni szeretnénk a könyvtárak látogatottságát, különösen fontos feladat a szolgáltatások propagálása. Az emberek tudomására kell hozni, hogy vagyunk és vannak szolgáltatásaink. Francis Simon fizikus azt állítja, hogy három típusú könyvtáros van: az, aki új dolgokat csinál; az, aki nézi, hogy

mások új dolgokat csinálnak; és az, aki csodálkozik, hogy mi történik, és ők lehetnek majd megszűntetve...

Farkas Fruzsina Éva – A könyvtár jelen marad a XXI. századi ember életében, csupán a szolgáltatásai változnak. Hasonlóképpen ahogy a megőrző funkció is fokozatosan átalakul megőrzéssé és szolgáltatássá, a mai könyvtárak feladatai is kibővülnek. Lépést kell tartani az olvasók távhasználati igényeivel, a nagyon különböző dokumentumtípusok megjelenésével. A mai napig érzékeljük, hogy ha nem is hagyományos könyvtárhasználóként, mégis, fizikailag is jelen vannak az olvasók a könyvtárakban, és igényük van a könyvtárosok munkájára. Különböző területeken más-más tempóban haladhat a fejlődés. Egy kevesebb, mint ötszáz lakosú településen más szolgáltatásra van igény, mint egy fővárosi egyetem campusának könyvtárában. Más a közönség, más feladatok várnak a könyvtárosra. Emiatt sem lehet azt mondani, hogy a könyvtáraknak nincs létjogosultsága. Mindenképpen van, csak éppen a felhasználói igényekkel kell lépést tartanunk.

Horváth Balázs – Először is a könyvtárak a XXI. században is fontos vagy talán a mainál még fontosabb szerepet fognak betölteni a társadalom életében. Ma a könyvtárak már nem egyszerűen az „olvasás fellegvárai”, hanem egyre inkább olyan kulturális központok, amelyek minden ember számára kínálnak valamilyen művelődési, kikapcsolódási lehetőséget. Másodszor a manapság egyre népszerűbb digitalizálás, habár mind nagyobb teret nyer, úgy gondolom, nem szoríthatja ki a hagyományos könyvtári struktúrát. Ezzel párhuzamosan azt is hangsúlyozni kell, hogy mindig szükség lesz a könyvtáros szakértelmére és tudására, hiszen az elektronikus adatbázisok valóban hasznosak, ám csak akkor, ha a felhasználók számára „kéznél lesznek” a használatukhoz szükséges szakemberek is. Harmadszor meg kell említeni a könyv és az e-book közötti dilemmát, ami szorosan kapcsolódik e kérdéshez. Ebben az esetben is azt gondolom, hogy bár az e-book rendkívül vonzó a praktikusság szempontjából, én személy szerint sokkal jobban kedvelem a papír alapú, ténylegesen kézzel fogható, lapozható kiadványokat, amelyek forgatása merőben más élményt nyújt, mint az e-book olvasó. Természetesen ebbe a kérdésbe a piac jelentős mértékben bele fog szólni, de alapvetően a XXI. század könyvtáraiban ugyanúgy jelen lesz a könyv és a könyvtáros, mint ma.

Huszka Márta – A XXI. század könyvtárainak, ha meg akarják tartani olvasóikat, lépést kell tartaniuk a kor kihívásaival. A könyvtárakban alkalmazott modern eszközök, digitális, virtuális dokumentumok, elektronikus adatbázisok már mindennapos dolognak számítanak. A XX. század végén, a XXI. század elején a számítástechnikai eszközök egyre nagyobb teret nyernek az ismeretátadásban, de nem értek egyet azzal, hogy a nyomtatott könyvek és folyóiratok, velük együtt pedig a könyvtárak végnapjaikat élik. Ezt a véleményem erősítette meg, amikor az ösztöndíjprogram során a különböző könyvtárakat végigjártuk, és a modern technológiák hatalmas tárházával talákoztunk egy-egy intézményben. A mai kor olvasóinak elvárásai és igényei a könyvtárral szemben kétségkívül megváltoztak, de a könyvtár továbbra is az a hely, ahol az információ rendszerezve várja az olvasót. Azt, hogy azt a bizonyos információt milyen jellegű hordozón találja meg, nagyban befolyásolja a technológiai fejlettség. Ilyen tekintetben a könyvtár szerepe mit sem fog változni, hiszen továbbra is az információk tára lesz, ahol rátermett, hozzáértő könyvtáros segíti majd az ismeretszerzésben.

Ilácsa Szabina – Én úgy látom, hogy a digitális világ ugyan átalakítja a könyvtárat, de a létét nem veszélyezteti. A távszolgáltatások megjelenése nagymértékben átalakította

az emberek könyvtárhasználati szokásait. Ma van egy olyan aktív könyvtárhasználó réteg, amely ugyan rendszeresen használja a könyvtár szolgáltatásait, de ritkán vagy egyáltalán nem jár be a könyvtár épületébe. Véleményem szerint a távszolgáltatások fejlesztésével e könyvtárhasználók száma növekedni fog. Ezzel „ellentétben” a könyvtár közösségi tér funkciója is erősödik, a rendezvények fontossága hangsúlyosabbá válik. Van és lesz is igény színvonalas kulturális programokra.

Isztray Simon – A „jövő könyvtára” véleményem szerint már a jelen könyvtára, amennyiben a jelen könyvtárban az elektronikus információátadás ugyanolyan fontos szerepet játszik, mint a hagyományos könyv vagy folyóirat. Ezzel kapcsolatban két kérdés fogalmazódott meg bennem. Vajon a jelen könyvtára mennyiben és milyen módon lesz képes hely maradni? Ezzel utalok Marc Augé szociológus *nem-hely* fogalmára is, amellyel korunkat jellemzi. Ezzel olyan terekre utal, ahol soha nem érezzük otthon magunkat, amelyen csak áthaladunk. Ilyen például egy aluljáró vagy egy pályaudvar. A könyvtár szerintem ma megteheti, hogy ilyen nem-hellyé alakul, valamiféle szolgáltató központtá. A másik, szerintem kulturálisan termékeny lehetőség, ha közösségi helyként alakítja ki önmagát, amelynek saját arculata, szimbolikája, helyi vagy sajátos funkciója van. A másik kérdés, hogy vajon mennyiben változik meg az olvasás jelentősége napjainkban? Erre a válaszom az, hogy a könyvtárnak érdemes megújítania azt a hagyományt, amely szerint *az olvasás az értelemkeresés kalandja*. Az olvasás az értés, az értelmezés kísérlete, és ez nem szűkíthető le a könyv, a szöveg olvasására. Az ember mindenekelőtt a környező világot, illetve a másik embert akarja megérteni, ha úgy tetszik, „olvasni”. Az olvasás akkor valódi olvasás, ha „sorok közötti olvasás”, vagyis ha elmélyült és átfogó lesz. De ezt nem valamiféle előre kiszámított pályán teszi, soha nem A-tól B-ig halad, hanem ugrásokkal, kerülőkkel, vargabetűkkel. Ezért az olvasás mindig kaland, ha úgy tetszik, „archaikus” tevékenység. Egyik legfontosabb egyetemi tanárom, Poszler György a halála előtti utolsó interjújában említette, hogy komoly stúdiumok után szeretné újra elolvasni a *Bórbarisnyát*. Ezzel talán arra utalt, hogy vissza akar térni az olvasás eredeti kalandjához, amit gyermekkorában tapasztalt meg. Remélem, ez a tapasztalat valamilyen formában a jövő generációk életének része marad.

Kovács Emese – A rohanóan gyorsuló és fejlődő világ újabbnál újabb kihívások elé állítja a könyvtárakat. Ha egy jól működő könyvtárban szeretnék dolgozni, akkor keresni kell azokat az új utakat, amelyek a szolgáltatások területén nemcsak a hagyományos könyvtári funkciókat modernizálják, hanem új szolgáltatásokat is megpróbálnak a könyvtár falai közé vinni. A technikai fejlődés világméretű elterjedéséhez próbálnak alkalmazkodni a könyvtárak is. A könyvtárakban a kézzel írt katalógusokat felváltották az elektronikus katalógusok, valamint minden dokumentumot próbálnak digitalizálni. Ez a továbbiakban sem fog változni. Ha életben akarjuk tartani a könyvtárakat, haladnunk kell a korral, ami azt jelenti, hogy a bútorokat és az egyéb berendezési tárgyakat folyamatosan korszerűsíteni kell, de emellett önkiszolgáló kölcsönzést és visszavételt is biztosítanunk kell az olvasók számára. Ezek az automaták könnyen és gyorsan kezelhetőek, és a rohanó világ kulcsfontosságú eszközei lesznek. Sok cikk szól arról, hogy a nyomtatott könyvek zsugorodó használata ahhoz fog vezetni, hogy eltűnnek a papír alapú könyvek. Véleményem szerint, valamint a most látottak, tapasztaltak alapján azt mondhatom, hogy a papír könyv nem megy ki a divatból, és aki igazán elmélyülten akar olvasni, az könyvet vesz a kezébe.

Laczkó Katalin – A digitális robbanás ma már mindre hatással van, így nyilván a könyvtáraknak is lépést kell tartaniuk az internetes világ és az információs technológia folyamatos fejlődésével. Először is figyelembe kell vennünk, hogy ma már olvasni bárki bárhol tud. Tehát az olvasás lehetősége, mint szolgáltatás, ma már nem jelent kiváltságot a könyvtár számára. A piacon lassan átveszik a vezető szerepet a digitális dokumentumok, az elektronikus könyvek és az online adatbázisok. Így a könyvtáraknak nincs más választása, mint ablakot nyitni a digitális világ felé. Ezzel párhuzamosan a könyvtár fontos teendője a régi, papír alapú dokumentumok digitalizálása is, hiszen az értékmentésen túl az információhoz való hozzáférést is folyamatosan biztosítanunk kell.

Nincsenek utópisztikus elképzeléseim a jövő könyvtárát illetően. Szerintem egyaránt megférnek majd egymás mellett a hagyományos és a digitális dokumentumok. A könyvtáraknak közösségteremtő és megtartó erejük van, és véleményem szerint a XXI. században sem kell ennek másképp lennie.

László Lóránt – Mivel egy muzeális gyűjteményből jövök, elsőre megválaszolatatlannak tűnik a kérdés. Azonban rögtön segítségül jön az a tény, hogy alapfunkciónk szerint, azaz könyvtári szolgáltatásunk mellett múzeum is vagyunk, ahol megmutathatjuk az érdeklődőknek az írott és nyomtatott könyvkultúra valamennyi szegmensét. Ez sokat segít nekünk, ugyanakkor nap mint nap megéljük, mekkora hátrány, hogy fiatal látogatóinknak nem tudunk olyan eszközt nyújtani, amely érdekesebbé, könnyebben érthetőbbé tenné számukra a látottakat. Szembesülnünk kell azzal, hogy a más településről érkező múzeumi látogatók száma is némileg csökkent az elmúlt évtizedben. Azonban a helyi magyar közösségben a népszerűségünk töretlen, és ehhez nagyban hozzájárulnak a könyvtár falain belül zajló, a könyv köré épülő más tevékenységeink. Mindenki számára elkerülhetetlen, hogy a saját közössége igényei szerint alakítsa a könyvtár „mellékszolgáltatásait”, amelyek esetenként vagy a jövőben a könyvtár fő funkcióját és forgalmát is jelenthetik. A jövő olvasója nem a könyvért fog bemenni a könyvtárba, de azzal a kezében kell, hogy kijöjjön. A digitális technológia minden szegmensét a könyv köré kell építeni, azaz a tablet és más kütyük kell, hogy elvezessék az olvasót a könyvhöz. Személy szerint azt gondolom, hogy ma a könyv és még inkább a könyvtár válságát éljük bizonyos értelemben, bár az e mellett szóló érvekkel szemben ugyanannyit lehet fölhozni. Mégis azt gondolom, hogy a könyvnek és a könyvtárnak meglesz a reneszánsza. Lássuk be, a ma minden csapból folyó, de méltán napi szintű problémává emelkedett környezetvédelem nem áll a könyvkultúra oldalán, könnyen meglehet, ha évszázados távlatról beszélünk, a papír alapú nyomtatás egyszerűen elévül, luxus lesz. Így a könyvtárnak csak akkor marad esélye, ha egyszerre több lábon áll.

Molnár Melinda – *„Egy könyvtárat nem a könyvek, hanem az emberek pezdítik fel”* – mondta Eppo van Nispen tot Sevenaer, annak a hollandiai Delftben működő könyvtárnak az igazgatója, amelyet gyakran emlegetnek a szakma modelljeként. Ahogy a világ fejlődik, úgy kell fejlődnie a könyvtárnak, és ezen belül a könyvtárosnak: új technológiák, új nemzedékek, új és modern könyvtárak. Úgy gondolom, a jövő könyvtárának meg kell találnia azt a középutat, amely összeköti a klasszikus és a modern tevékenységeket, funkciókat. Ez lehet például az, hogy a könyvtárra, mint a találkozás és a véleménycsere helyszínére tekintünk, ezáltal alkalmazkodunk az új nemzedékek elvárásaihoz is, hogy megálljuk a versenyt az internettel és az azon fellelhető tartalommal. A könyvtárnak magába kell olvasztania az új technológiákat, hogy ellensúlyozza az internetre feltöltött információ

könnyű hozzáférhetőségét vagy az elektronikus könyvek hasznosságát. Olyan emberközpon-tú helyé kell lennie a jövőben, ahová nemcsak a könyvekért jönnek be az olvasók, hisz' azokat otthon is elolvashatják online, hanem ahol kommunikatív, barátságos, segítőkész, odafigyelő közösséget találnak, gyógyírt, tanácsadást a személyes gondjaik, örömeik megéléséhez. Szerintem a jövő könyvtárában lennie kell egy csendes teremnek az olvasáshoz, de lennie kell egy olyan teremnek is, ahol elérhetőek az új kommunikációs eszközök, ahol lehet beszélgetni, véleményt cserélni és felhőtlenül játszani is. Emellett digitális adatok és fényképek tárházává kell válnia, hogy nyitottabb legyen a világ felé, és hogy a világ bármely részéről elérhető legyen. A könyvtárosnak pedig egyfajta segítőtve, útmutató egyénné kell átalakulnia, aki éppen úgy ajánlja a világhálón elérhető forrásokat, mint a valódi könyveket. Nagy feladat áll mindannyiunk előtt ilyen tekintetben. De hiszek abban, hogy a könyvtár túléli az internetet, ahogyan a könyv is ellenáll elektronikus párjának, bár a virtuális lehetőségek jóval nagyobbak és szerteágzóbbak. A könyvtár viszont továbbra is „*a valóság és egyfajta szociális tapasztalatszerzés érzetét*” ajánlja.

Nagy László – A könyvtárak évezredes fennállásuk óta azt a célt szolgálják, hogy mindenkinek biztosítsák a lehetőséget a tudás elsajátítására, felhasználására és majd továbbadására. Ez a funkció nem változott. A technológiai változásokra nem úgy kell tekintenünk, mint akadályozó tényezőkre. A munkánkat valóban megváltoztató, de hatékonyabbá és eddig soha nem látott tömegek által elérhetővé tevő megoldások miért sodornának veszélybe minket? Amikor egy olvasó, felhasználó bejön hozzánk, a mi feladatunk ugyanaz, mint negyven évvel ezelőtt: megszerezett és megbízható információt átadni a lehető leggyorsabban és leghatékonyabb módon. Hiszek benne, hogy az internet és a könyvtár, illetve a technika és a könyvtáros nem egymás riválsa, hanem komplementere. Magunknak kell megváltoznunk, hogy megértsük ezt. Véleményem szerint biztosítani fogjuk a könyvtár-olvasó kapcsolatot a jövőben is, ahogy ma vagy a múltban. A könyvtár szó nem épületet jelöl, hanem egy biztos pontot, legyen az a pont virtuális vagy valóságos.

Osztroics Katalin – Úgy gondolom, alkalmazkodó képessége révén a szakma és az intézmények képesek lesznek a kor követelményeinek megfelelni, így a XXI. század emberének életében is helye lesz a könyvtárnak és a könyvtárosnak is.

Sutócki Kinga – Szerintem a könyvtárak létjogosultsága nem kérdőjelezhető meg, de nem felejthetjük el, hogy átalakul a könyvtár szerepe. Változnak a tanulói, felhasználói szokások, megjelennek a helyettesítő termékek is, és ezek mindegyike gyors reagálásra kényszerítik a könyvtárakat. Nem csak klasszikus könyvtári feladatokat kell ellátni, nyitni kell, szolgáltató és közösségi térré kell válni egyben. Előtérbe került az információhoz való gyors hozzáférés igénye, a tartalmak online elérésének biztosítása, a 24 órás szolgáltatások kialakítása, a mobil eszközökre való optimalizálás fontossága. Ma elvárás, hogy a könyvtár folyamatosan mérje a felhasználók igényeit, figyelje az olvasói szokásokat, és szolgáltatásait igyekezzen ezekhez igazítani. Meg kell találni az egyensúlyt a papír alapú és a digitális világ között, hiszen értékeink megőrzésében felhasználhatóak a modern technika eszközei.

Tamási Csilla – Szerintem a jövő könyvtárában békésen meg kell férnie a hagyományos könyvgyűjteményeknek és az egyre jobban terjedő elektronikai eszközöknek, amelyekkel információszerzés céljára használnak. Nagyon fontosnak tartom azt, hogy az az olvasó, aki egy könyvtárba belép, találja magát szembe a polcokon elhelyezett könyvekkel,

amelyeket kézbe lehet venni, lapozgatni lehet, az illatukat is magába szívhatja. Ugyanakkor a jövő könyvtára az elektronikus adatbázisokhoz való hozzáférést is kell, hogy biztosítsa, lehetővé téve az online kiadványok elérését is. A könyvtárnak olyan közösségi térré kell válnia, ahol az információ elérésének minden formája biztosított.

Vári Katalin – A XXI. század könyvtára a technika irányába indult el, ezzel az iránnyal lépést kell tartani. Mivel a könyvtár mindig is a tudás központjában állt, ma már nem elég a hagyományos funkciókat ellátni, többfunkciós könyvtárrá kell alakulni, ahol az információk megfelelnek az olvasók igényeinek. Szerintem könyvtárosra mindig szükség lesz, mert valamit a technika sem tud átadni, ez pedig a személyes kapcsolat, amelyre – nagyon remélem – az embereknek mindig szükségük lesz.

Vuković Ildikó – A XXI. század könyvtárának mindenképp több síkon kell élnie. Virtuális információs központtá kell, hogy alakuljon, mivel a digitális írástudás már az alapkultúra részévé vált. Mindezek mellett meg kell, hogy maradjon olvasóbarát könyvtárnak is. A könyvtárosoknak minden alkalmat meg kell ragadniuk, hogy a hagyományos értelemben vett olvasás ne vesszen el. A fiatal generációkkal meg kell szerettetni az olvasást, meg kell mutatni nekik az utat a könyvek világába, hogy fel tudják fedezni az ott rejlő titkokat. Fontos, hogy a könyvtár ne a magányos ember, hanem a közösség helye legyen, ahová szívesen tér be a fiatalabb és az idősebb generáció is. Arra kell törekedni, hogy minden korosztály megtalálja a kedvére való programokat. A könyvtárnak mentesvárként kell szolgálnia annak, akinek szüksége van rá. Barátságot, szeretetet, törődést, és ha kell, otthont is tudjon jelenteni.

– Köszönjük szépen a válaszokat! És mindenkinek, idehaza és odahaza is valódi szakmai sikereket kívánunk!

(A körinterjú 2015 decemberében készült Budapesten)

ÚJ KÖNYVTÁR ÉPÜL MAKÓN

Makovecz Imre terveinek felhasználásával új, kétszintes könyvtár épül Makón.

A 2,5 milliárd forint értékű beruházás a József Attila Városi Könyvtár jelenlegi helyén valósul meg. Az 1600 négyzetméteres alapterületű, akadálymentes könyvtár

földszintjén kap helyet a 80.000 kötetes felnőtt részleg, az emeleten

a 15.000 kötetes gyermekkönyvtár. Az új könyvtár látványtervei a

makohirado.hu/galeria/2016/21/makovecz-konyvtar-tervei

webhelyen tekinthetők meg.